בלק תשפ״ג

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה״צ רבי יצחק לעזער שליט״א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא״ש

גיליון שס״ח

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חַסְדֵי ה׳ יִתְבָּרַךְ, אֲנַחְנוּ אוֹחֲזִים בְּפָרָשַׁת **בָּלָק**, פָּרָשָׁה הַבְּנוּיָה וּמְיֻסֶּדֶת עַל כֹּחַ הַדִּבּוּר שֶׁל הָאָדָם.

הַתּוֹרָה מַרְאָה לָנוּ בְּצוּרָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת מַהוּ כֹּחַ הַדִּבּוּר שֶׁל הָאָדָם, שֶׁאִם הוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקִדֻּשָּׁה אֲזַי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַגִּיעַ לְכָל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא יִהְיֶה שׁוּם דָּבָר נִמְנָע מִמֶּנּוּ!

כָּל זֶה כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִקְנוֹת אֶת כֹּחַ הַדִּבּוּר, שֶׁהוּא הַבָּסִים וְהַיְסוֹד שֶׁל הָאָדָם!

בִּבְרִיאַת אָדָם הָרִאשׁוֹן כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, ז) ״**וַיִּיצֶר ה׳ אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה**״, אוֹמֵר הַתַּרְגּוּם: ״**לְנֶפֶשׁ חַיָּה**״ – ׳**לְרוּחַ מְמַלְלָא**׳, מֵיָד כְּשֶׁנָּתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַנְּשָׁמָה בָּאָדָם – ״**נִשְׁמַת חַיִּים**״, בְּאוֹתוֹ רֶגַע הוּא קִבֵּל אֶת כֹּחַ הַדִּבּוּר.

זֹאת אוֹמֶרֶת, שֶׁבְּכֹחַ הַדִּבּוּר שֶׁל הָאָדָם, יֵשׁ אֶפְשָׁרוּת לְקַשֵּׁר אֶת הָאָדָם חֲזָרָה אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְיַחֵד בֵּין הַנְּשָׁמָה לַגּוּף שֶׁלּוֹ, כִּי מִקֹּדֶם הָיָה הַגּוּף גֹּלֶם, וְתֻכָּף ״**וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים**״, וְעַל זֶה אִיתָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים הַלָּשׁוֹן[א]: ׳**מַאן דְּנָפַח – מְדִילֵיהּ נָפַח**׳, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁנָּפַח אֶת הַנְּשָׁמָה – ׳**מְדִילֵיהּ נָפַח**׳, כְּבְיָכוֹל מִתּוֹכוֹ נָפַח, וְזֶה נִכְנָס בְּתוֹךְ הַגּוּף שֶׁל הָאָדָם, וְתֻכָּף וּמִיָּד: ״**וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה**״ – ׳**לְרוּחַ מְמַלְלָא**׳, הוּא הִתְחִיל לְדַבֵּר...

נִמְצָא אֵפוֹא, שֶׁכֹּחַ הַדִּבּוּר נוֹבֵעַ מֵחִבּוּר הַנְּשָׁמָה וְהַגּוּף בְּיַחַד, וְאִם כֵּן, זוֹ פְּעֻלַּת הָאָדָם שֶׁצְּרִיכָה לִהְיוֹת בְּעֵת שֶׁרוֹצָה לְזַכֵּךְ אֶת הַנְּשָׁמָה שֶׁלּוֹ.

חֲרֵי הָאָדָם כָּלוּל מִגּוּף וּנְשָׁמָה בְּיַחַד, וְהַנְּשָׁמָה נִמְצֵאת בְּתוֹךְ הַגּוּף שֶׁל הָאָדָם, וּמַה שֶּׁאָדָם מַרְגִּישׁ מְנִיעוֹת וּקְשָׁיִים בְּכָל מִינֵי דְּבָרִים שֶׁהוּא רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת בְּהִתְקָרְבוּתוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – זֶה מִצַּד הַגּוּף, הַנְּשָׁמָה הִיא טְהוֹרָה, וְהִיא תָּמִיד דָּבְקָה בְּשָׁרְשָׁהּ, אֲבָל הַגּוּף מְכַסֶּה

א. מוּבָא בְּדִבְרֵי ה״בַּעַל הַתַּנְיָא״ בִּתְחִלַּת סִפְרוֹ (לִקּוּטֵי אֲמָרִים, רֵישׁ פֶּרֶק ב), וּבְעוֹד סִפְרֵי הַצַּדִּיקִים, וּמְצַטְּטִים אֶת זֶה בְּשֵׁם הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ. [א.ה: יש המציינים לדברי הזוהר הקדוש חלק א׳ דף כ״ז ע״א: ״מפיו ממש״, ע״ש].

עָלֶיהָ, אֵיךְ זוֹכִים שֶׁלֹּא תִּהְיֶה סְתִירָה וְהִתְנַגְּשׁוּת בֵּין הַגּוּף לַנְּשָׁמָה? עַל יְדֵי כֹּחַ הַדִּבּוּר! כֹּחַ הַדִּבּוּר שֶׁל הָאָדָם, זֶה הַדָּבָר הַיָּכוֹל לְהָבִיאוֹ לְכָל מָקוֹם שֶׁהוּא רוֹצֶה לְהַגִּיעַ!

וְעַל זֶה בְּנוּיָה פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, שֶׁמַּרְאָה לָנוּ מַהוּ כֹּחַ הַדִּבּוּר שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, וּבָזֶה פּוֹתַחַת הַפָּרָשָׁה: **"וַיַּרְא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי"**, וְעַל זֶה אִיתָא בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ 'נַעַם אֱלִימֶלֶךְ' (מֵהָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי"ע): **"וַיַּרְא בָּלָק"** – מָה הוּא רָאָה?

הִנֵּה הַפָּרָשָׁה הַקְּדוֹשָׁה הִסְתַּיְּמָה עִם מִלְחֶמֶת סִיחוֹן וְעוֹג, שֶׁהָיְתָה מִלְחָמָה קָשָׁה וּכְבֵדָה מְאֹד, הֵם הָיוּ עֲנָקִים, הֵן בְּנַשְׁמִיּוּת וְהֵן בְּרוּחָנִיּוּת, דְּהַיְנוּ שֶׁהֵם הָיוּ קְלִפּוֹת קָשׁוֹת מְאֹד, הַקְּלִפּוֹת שֶׁעוֹמְדוֹת נֶגֶד הַקְּדֻשָּׁה, וּכְפִי שֶׁרַבֵּנוּ מְלַמֵּד אוֹתָנוּ: **אִם זֶה נֶגֶד הַקְּדֻשָּׁה זֶה נֶגֶד הַדִּבּוּר שֶׁל הָאָדָם! הַפֶּ"ה מ"ם עוֹשֶׂה אֶת הַכֹּל כְּדֵי לִגְזֹל וְלָקַחַת אֶת כֹּחַ הַדִּבּוּר שֶׁל הָאָדָם! בִּמְקוֹם שֶׁיַּכְנִיס אֶת זֶה בִּדְבָרִים קְדוֹשִׁים – לְדַבֵּר דִּבּוּרִים טוֹבִים, הוּא מַכְנִיס אֶת זֶה בִּדְבָרִים לֹא טוֹבִים!**

וּכְמוֹ שֶׁמּוֹצְאִים בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ עִם בָּלָק וּבִלְעָם, טֻמְאִים וּמְטַמְּאִים, מָה הַכֹּחַ שֶׁלָּהֶם? בְּתוֹךְ פִּיהֶם! בָּלָק כְּפִי כֹּחוֹ, וּבִלְעָם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, **כִּי הוּא חֲתִיכָה שֶׁל טֻמְאָה! חֲתִיכָה שֶׁל קְלָלָה! הוּא 'לַטּוֹתָא' – הוּא מְקַלֵּל! הוּא מְקַלֵּל, וְהַכֹּחַ שֶׁלּוֹ זֶה בִּקְלָלָה!**

וְאֶת הַכֹּחַ הַזֶּה נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָאָדָם!

כִּי הִנֵּה בְּכָל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, יֵשׁ אֶת הַקְּדֻשָּׁה, וְיֵשׁ לְעֻמַּת זֶה בַּטֻּמְאָה; מִשֶּׁהָרַבֵּנוּ הָיָה הַכֹּחַ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל בַּקְּדֻשָּׁה, וְ"זֶה לְעֻמַּת זֶה" הָיָה אֶת בִּלְעָם, שֶׁהוּא הַכֹּחַ בַּקִּלְקָפָּה; וּכְמוֹ שֶׁמִּשֶּׁה רַבֵּנוּ הוֹרִיד לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְגִלָּה לָנוּ מָה אֶפְשָׁר לָאָדָם לַעֲשׂוֹת עִם הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ – לִלְמֹד תּוֹרָה, לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בִּלְעָם – טָמֵא מְטַמֵּא, הָיָה שָׁקוּעַ בְּתוֹךְ כָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁבָּעוֹלָם עַל יְדֵי הַקְּלָלוֹת שֶׁלּוֹ...

מַהוּ הַלִּמּוּד לָנוּ? אֲנַחְנוּ אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, וּמָה אָנוּ לְמֵדִים מִזֶּה? **לָדַעַת שֶׁיֵּשׁ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה תָּמִיד בְּיָדֵינוּ בְּכָל עֵת וָרֶגַע: לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַדִּבּוּר לִדְבָרִים טוֹבִים, אוֹ חַס וְשָׁלוֹם לְהֶפֶךְ...**

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (תַּנְחוּמָא שְׁמוֹת ט) עַל הַפָּסוּק (יְשַׁעְיָהוּ מא, יד) **"אַל תִּירְאִי תוֹלַעַת יַעֲקֹב"** – 'לָמָּה נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְתוֹלַעַת? מַה תּוֹלַעַת זוֹ אֵין כֹּחָהּ אֶלָּא בְּפִיהָ, אַף יִשְׂרָאֵל אֵין כֹּחָם אֶלָּא בְּפִיהֶם'; וְהִנֵּה לְכְאוֹרָה לֹא מוּבָן הַלָּשׁוֹן **"אֵין כֹּחָם אֶלָּא בְּפִיהֶם"**, מַדּוּעַ לְהַאֲרִיךְ בַּלָּשׁוֹן? הָיָה מַסְפִּיק לְהַגִּיד "מַה תּוֹלַעַת כֹּחָהּ בְּפִיהָ, אַף יִשְׂרָאֵל כֹּחָם בְּפִיהֶם"... אֲבָל חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מוֹסִיפִים עוֹד מִלָּה: **"אֵין כֹּחָם 'אֶלָּא' בְּפִיהֶם"** – אֵין לָהֶם כֹּחַ אַחֵר אֶלָּא רַק בְּפֶה שֶׁלָּהֶם!

אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחוֹת בַּיָּדַיִם וּבָרַגְלַיִם וְכוּ', אֲבָל בֶּאֱמֶת **כֹּחַ עַם יִשְׂרָאֵל הוּא רַק בְּפִיהֶם! כְּפִי שֶׁהֵם מִשְׁתַּמְּשִׁים עִם הַפֶּה!**

כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לְהַגִּיעַ לְאֵיזֶה יַעַד, לְהַגִּיעַ לְאֵיזוֹ תַּכְלִית בַּחַיִּים, אִם זֶה בָּחוּר – רוֹצֶה לִמְצֹא אֶת בַּת–זוּגוֹ וּלְהִתְחַתֵּן, אִם זֶה אַבְרֵךְ שֶׁרוֹצֶה לְהִתְקַדֵּם בְּשָׁלוֹם–בַּיִת, פַּרְנָסָה, יְלָדִים, כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ, וְכֵן אָדָם מְבֻגָּר – כָּל מַה שֶּׁרוֹצֶה לְהַצְלִיחַ בּוֹ בַּחַיִּים [מְדַבְּרִים פֹּה מִדְּבָרִים כְּלָלִיִּים, שֶׁכּוֹלְלִים בְּתוֹכָם אֶת הַכֹּל], **אָדָם צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁהַדֶּרֶךְ שֶׁלּוֹ לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה הִיא עַל יְדֵי דִּבּוּרֵי פִּיו! אִם הוּא יִתְפַּלֵּל – יְבַקֵּשׁ וְיִתְעַקֵּשׁ, יִזְכֶּה לָזֶה!**

מָה הַכַּוָּנָה 'לְהִתְעַקֵּשׁ' בִּתְפִלָּה? רַבֵּנוּ לִמֵּד אוֹתָנוּ (בִּכַּמָּה מְקוֹמוֹת), שֶׁאָסוּר לְהִתְעַקֵּשׁ בִּתְפִלָּה הַיְנוּ שֶׁאָדָם מִתְעַקֵּשׁ עַל דָּבָר מֻסְוִים, לְמָשָׁל: הוּא מִתְפַּלֵּל שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא אֶת זִוּוּגוֹ, וְהוּא מִתְעַקֵּשׁ שֶׁהוּא רוֹצֶה דַּוְקָא **זִוּוּג פְּלוֹנִי**, הוּא מִתְפַּלֵּל עַל פַּרְנָסָה, וְהוּא מִתְעַקֵּשׁ שֶׁהוּא צָרִיךְ דַּוְקָא **אֶת הַפַּרְנָסָה הַזֹּאת**, "אֲנִי צָרִיךְ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה בְּדַוְקָא, אֲנִי לֹא מְוַתֵּר!"...

וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, כִּי זֶה נִקְרָא לָקַחַת בִּגְזֵלָה, וּבָזֶה מְפָרֵשׁ רַבֵּנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קצו) **אֶת** דִּבְרֵי הַמִּשְׁנָה (אָבוֹת ב) "**אַל** תַּעַשׂ תְּפִלָּתְךָ קֶבַע" – 'קֶבַע' לָשׁוֹן שֶׁל גְּזֵלָה, הַיְנוּ אַל תִּגְזֹל בִּתְפִלָּה.

אִם כֵּן, מַהוּ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת עַקְשָׁן בִּתְפִלָּה? הַהֶסְבֵּר הוּא: תִּהְיֶה עַקְשָׁן "**בִּתְפִלָּה**" – לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, **בָּזֶה תִּהְיֶה עַקְשָׁן!** שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ הֵיטֵב שֶׁהַיְשׁוּעָה שֶׁלְּךָ תָּבוֹא עַל יְדֵי תְּפִלָּה! עַל **מַה** לְהִתְפַּלֵּל – לָזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת לָאָדָם בְּטוּל אֱמֶת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא מוֹסֵר עַצְמוֹ לְגַמְרֵי לְיָדָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יוֹדֵעַ מַהוּ הַשִּׁידּוּךְ שֶׁלִּי; אַתָּה יוֹדֵעַ אֵיזוֹ פַּרְנָסָה טוֹבָה לִי; אַתָּה יוֹדֵעַ כָּל דָּבָר שֶׁהוּא טוֹב בִּשְׁבִילִי; וַאֲנִי רוֹצֶה לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה!** וְהוּא מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא...

אִם אָדָם לֹא זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל הַבִּטּוּל הַזֶּה, הוּא יָכוֹל לָצֵאת מִדַּעְתּוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וּלְהִשְׁתַּגֵּעַ, מֵרֹב בִּלְבּוּלִים וּמִלְחָמוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּקִרְבּוֹ בְּכָל עֵת וְרֶגַע, הוּא יָכוֹל לְאַבֵּד אֶת עֶשְׁתּוֹנוֹתָיו לְגַמְרֵי וְלָצֵאת מִדַּעְתּוֹ חַס וְשָׁלוֹם, וְהַדֶּרֶךְ הַיְחִידָה שֶׁאָדָם יָכוֹל לְהַחֲזִיק מַעֲמָד: כְּשֶׁהוּא בָּא בְּכָל פַּעַם בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהוּא עַקְשָׁן בָּזֶה, הַיְנוּ עַל 'תְּפִלָּה' הוּא עַקְשָׁן, עַל הַמַּשָּׂג שֶׁל 'תְּפִלָּה' יֵשׁ לוֹ עַקְשָׁנוּת חֲזָקָה, עַל זֶה הוּא לֹא מְוַתֵּר!

כִּי מְכָרְחִים זֹאת בְּכָל יוֹם, בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל **עַל תְּפִלָּה**, אֲבָל לֹא **עַל מַה** לְהִתְפַּלֵּל – שֶׁהוּא מִתְעַקֵּשׁ עַל דָּבָר פְּרָטִי: "אֲנִי צָרִיךְ דַּוְקָא אֶת הַשִּׁדּוּךְ **הַזֶּה**; הַפַּרְנָסָה **הַזֹּאת**", כִּי אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְכָזֶה בְּטוּל: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם,**

אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֲנִי לְגַמְרֵי בְּיָדְךָ, וּמַה שֶּׁאֲנִי צָרִיךְ – אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ!

אָדָם צָרִיךְ יְשׁוּעָה בִּבְרִיאוּת, הוּא מְבַקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיְּזַכֶּה לִרְפוּאָה, וְכֵן בָּחוּר שֶׁצָּרִיךְ שִׁדּוּךְ – מְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיְּזַכֶּה לְהִתְחַתֵּן, וְכֵן עַל יְלָדִים, נַחַת מֵהַיְלָדִים, שָׁלוֹם בַּיִת, אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁצְּרִיכִים לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם תָּמִיד, וְלֹא לְהַפְסִיק, וְאִם יֵשׁ אֵיזוֹ בְּעָיָה – לְהַגִּיד לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מָה הַבְּעָיָה, וּלְבַקֵּשׁ פִּתְרוֹן לַבְּעָיָה...

זֶהוּ הַכֹּחַ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, וְאֶת זֶה רָאָה בָּלָק: **"וַיַּרְא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי"** – אֵלּוּ סִיחוֹן וְעוֹג, וְאִיתָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים: **'סִיחוֹן'** לָשׁוֹן שֶׁל **'שִׂיחָה'** [אָכֵן זֶה עִם סָמֶ"ךְ, אֲבָל זֶה אוֹתוֹ דָּבָר], "סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמוֹרִי" הוּא רוֹצֶה לִהְיוֹת מֶלֶךְ עַל הָאֱמִירָה – עַל הַדִּבּוּר שֶׁל הָאָדָם, הוּא רוֹצֶה לִגְזֹל אֶת הָאֱמִירוֹת שֶׁל הָאָדָם, בִּמְקוֹם שֶׁיִּתְפַּלֵּל – שֶׁיִּסְתַּכֵּם בְּכָל מִינֵי עִנְיָנִים שׁוֹנִים, הֵן עִם חֲבֵרִים, וְהֵן בְּבֵית – עִם אִשְׁתּוֹ, אִשָּׁה מִסְתַּכֶּסֶת עִם בַּעֲלָהּ, **בִּמְקוֹם שֶׁאַתָּה יָכוֹל לִבְנוֹת אֶת הַבַּיִת – אַתָּה הוֹרֵס, ח' יִשְׁמֹר...**

זוֹ הַקְּלִפָּה שֶׁל סִיחוֹן, שֶׁהִיא קְלִיפָּה קָשָׁה מְאֹד, וְהוּא עוֹמֵד עַל הַגְּבוּל שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא מֵנִיחַ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְהִכָּנֵס, וְכַמְּבֹאָר בְּפָרְשִׁיּוֹת אֵלּוּ, שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים מוּכָנִים לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל [שֶׁזֶּהוּ סוֹף סֵפֶר בַּמִּדְבָּר – פָּרָשִׁיּוֹת פִּינְחָס וּמַטּוֹת מַסְעֵי, כָּךְ נִגְמֶרֶת הַתּוֹרָה, וְאַחַר כָּךְ מַגִּיעַ סֵפֶר דְּבָרִים, שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא זָכָה לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָז הוּא חָזַר עַל כָּל הַתּוֹרָה לְעַם יִשְׂרָאֵל – "מִשְׁנֶה תּוֹרָה"].

וְעַתָּה עוֹמְדִים עַם יִשְׂרָאֵל עַל הַגְּבוּל לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אוֹמֵר רַבֵּנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ז): אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה מְקוֹם הַתְּפִלָּה, מָקוֹם שֶׁל אֱמוּנָה, מָקוֹם שֶׁל נְפָשִׁים; **אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל, וְהוּא יוֹדֵעַ אֵיךְ לְנַצֵּל אֶת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!**

אָדָם שׁוֹמֵעַ זֹאת וּמִיָּד מַתְמִיהַ: "מַה יֵּשׁ 'לְנַצֵּל'? אֲנִי נוֹלַדְתִּי פֹּה, וַאֲנִי גָּר פֹּה"... **אָדָם צָרִיךְ לְהִתְיַשֵּׁב קְצָת בְּדַעְתּוֹ מַהִי הַמַּתָּנָה הַגְּדוֹלָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָתַן לְעַם יִשְׂרָאֵל – אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא מָקוֹם הַתְּפִלָּה, מָקוֹם שֶׁל אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב** (תְּהִלִּים לז, ג) **"שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה"!**

וְעַכְשָׁו עוֹמְדִים עַם יִשְׂרָאֵל לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְסִיחוֹן עוֹמֵד חָזָק נֶגְדָּם: "אֲנַחְנוּ לֹא נִתֵּן לְעַם יִשְׂרָאֵל לְהִכָּנֵס!"... וְהוּא בָּא עִם כָּל עַמּוֹ לְהִלָּחֵם – הֵן בְּגַשְׁמִיּוּת וְהֵן בְּרוּחָנִיּוּת, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ מְחַזֵּק אוֹתָם: **"אַל תִּפְחֲדוּ! אֲנַחְנוּ נַכְנִיעַ אוֹתָם!"...**

אֵיךְ?

כֹּחַ הַדִּבּוּר! שִׂיחָה! "סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמוֹרִי" הוּא חוֹשֵׁב שֶׁהוּא **'מֶלֶךְ'** עַל **'הָאֱמוֹרִי'** – הָאֲמִירָה, אֲנַחְנוּ נְנַצֵּחַ אוֹתוֹ!

כְּלָל מִלְחֲמוֹת הַיֵּצֶר שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם בְּכָל יוֹם, זוֹ מִלְחָמָה תְּמִידִית! מִלְחֶמֶת הַיֵּצֶר זֶה מֵאָז שֶׁאָדָם נוֹלָד, כְּבָר מֵאָז הוּא בְּמִלְחָמָה, בְּחִינַת (דִּבְרִים כא, י) **"כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ"**, וּפִרְשׁוֹ צַדִּיקִים: **"כִּי תֵצֵא"** – מִיָּד כְּשֶׁיְּצִיאַת לָאֲוִיר הָעוֹלָם, אַתָּה כְּבָר **"לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ"**, אַתָּה בְּמִלְחָמָה! כִּי הֲרֵי (בְּרֵאשִׁית ח, כא) **"יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעָרָיו"**, וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה לד, י): **"מִשָּׁעָה שֶׁהוּא נִנְעָר לָצֵאת מִמְּעֵי אִמּוֹ"** – מִיָּד כְּשֶׁאָדָם נוֹלָד, יֵשׁ לוֹ כְּבָר יֵצֶר הָרָע, הוּא בְּמִלְחֶמֶת הַיֵּצֶר...

כְּשֶׁהוּא יֶלֶד קָטָן, עֲדַיִן אֵין לוֹ אֶת הַשֵּׂכֶל אֵיךְ לְהִלָּחֵם, וּבְפָרָט כְּשֶׁהוּא תִּינוֹק מַמָּשׁ – אֵין לוֹ עֲדַיִן אֶת כֹּחַ הַדִּבּוּר, וְאָז הוּא צָרִיךְ שְׁמִירָה עֶלְיוֹנָה, וְחִנּוּךְ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר מֵהוֹרָיו – שֶׁיְּחַנְּכוּ אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי חִנּוּךְ קָדוֹשׁ.

רַבֵּנוּ אוֹמֵר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת בָּנִים, סְעִיף ב): **צָרִיךְ לִשְׁמֹר אֶת הַתִּינוֹק שֶׁלֹּא יֶלֶד בְּגִלּוּי הָרֹאשׁ**; דְּהַיְנוּ מֵאָז שֶׁהוּא יָכוֹל לְלֶכֶת, לְדַקְדֵּק תָּמִיד שֶׁיֵּלֵךְ בְּכִסּוּי רֹאשׁ, שֶׁזֶּה מֵבִיא לָאָדָם יִרְאַת שָׁמַיִם.

וּבְעִקָּר, אֵיךְ הוֹרִים מְחַנְּכִים אֶת הַיְלָדִים? עַל יְדֵי הִתְנַהֲגוּת הַהוֹרִים! אִם יֵשׁ דִּבּוּרִים יָפִים, דִּבּוּרִים טוֹבִים, דִּבּוּרִים חִיּוּבִיִּים בַּבַּיִת, אֵין צְעָקוֹת, אֵין מְרִיבוֹת, אֵין קְלָלוֹת, ה' יִשְׁמֹר, זֶה הַחִנּוּךְ הַכִּי גָּדוֹל!

אָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם ד' פְּעָמִים בְּקְרִיאַת שְׁמַע: **"וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ"**, בְּפַשְׁטוּת כָּךְ מְפָרְשִׁים זֹאת: **"וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ"** – צִוּוּי רִאשׁוֹן: תְּלַמֵּד אֶת הַיְלָדִים; **"וְדִבַּרְתָּ בָּם"** – צִוּוּי שֵׁנִי: תְּדַבְּרוּ בְּדִבְרֵי תוֹרָה; מָתַי? **"בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ"** – בְּכָל מַה שֶּׁאַתָּה עוֹשֶׂה, תְּדַבֵּר בְּדִבְרֵי תוֹרָה.

וְכֵן הוּא בְּפָרָשָׁה הַשְּׁנִיָּה – וְכָתוּב זֹאת יוֹתֵר מְפֹרָשׁ: **"וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם"** – תְּלַמְּדוּ אֶת הַבָּנִים שֶׁלָּכֶם **"לְדַבֵּר בָּם"**, וּמָתַי? **"בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ"** – הֵן כְּשֶׁאַתָּה יוֹשֵׁב בַּבַּיִת, הֵן כְּשֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, הֵן כְּשֶׁאַתָּה שׁוֹכֵב וְהֵן כְּשֶׁאַתָּה קָם; זֶהוּ בְּאוּרוֹ בְּפַשְׁטוּת.

הָבָה וְנִתְבּוֹנֵן בְּתוֹךְ הַמִּלִּים [בְּעִקָּר בְּמִלּוֹת הַפָּרָשָׁה הַשְּׁנִיָּה]: **"וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם"** – אַתֶּם רוֹצִים לְלַמֵּד אֶת הַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם? אֵיךְ תַּעֲשֶׂה אֶת זֶה? הֲרֵי הוּא תִּינוֹק עֲדַיִן, הוּא אֲפִלּוּ לֹא מְדַבֵּר, וְאֵין לוֹ שֵׂכֶל גָּדוֹל [הֲרֵי עַד הַבַּר–מִצְוָה הוּא לֹא מְקַבֵּל דַּעַת שְׁלֵמָה], הוּא מַמָּשׁ תִּינוֹק וְיֶלֶד, אִם כֵּן אֵיךְ תְּלַמֵּד אוֹתוֹ?

כְּשֶׁיֶּלֶד מַגִּיעַ לְגִילֵאי חָמֵשׁ–שֵׁשׁ עוֹשִׂים לוֹ מְסִבַּת סִדּוּר וּמִסִּבַּת חֲמֵשׁ וּמַתְחִילִים לְלַמֵּד אוֹתוֹ וְכוּ', אֲבָל אֵיךְ תְּלַמֵּד תִּינוֹק?

וְכֵן יֶלֶד, כְּשֶׁהוּא כֹּה קָטָן, אֵיךְ תּוּכָה לְלַמֵּד אוֹתוֹ כָּרָאוּי כְּשֶׁהוּא עֲדַיִן יֶלֶד קָטָן?

עַל זֶה מַמְשִׁיךְ הַפָּסוּק וְאוֹמֵר: **"בְּשָׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ"** – הַיְלָדִים יִרְאוּ אֵיךְ אַתָּה יוֹשֵׁב בַּבַּיִת, אֵיךְ אַתָּה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, אֵיךְ אַתָּה שׁוֹכֵב – הוֹלֵךְ לִישׁוֹן, אֵיךְ אַתָּה קָם, **זֶה הַלִּמּוּד הֲכִי גָּדוֹל לַיְלָדִים! זֶהוּ לִמּוּד חַיִּים! תְּדֻרּוּשׁ לָהֶם דְּרָשׁוֹת "מֵהַיּוֹם עַד לְמָחָר", אֲבָל אִם אַתָּה לֹא תְּקַיֵּם אֶת מַה שֶּׁאַתָּה מְלַמֵּד אוֹתָם, וְאַדְרַבָּה, הֵם רוֹאִים הֲפוּךְ מִזֶּה, אָז מַה יוֹעִיל כָּל הַחִנּוּךְ שֶׁלְּךָ?!**

הִזְכַּרְנוּ כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁהַלִּמּוּד הַזֶּה מֻנָּח בְּדִבְרֵי הַתּוֹרָה בְּפָרָשַׁת מַסְעֵי, בְּעִנְיַן בְּנֵי גָּד וּבְנֵי רְאוּבֵן, שֶׁבִּקְּשָׁם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְהִכָּנֵם תְּחִלָּה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לַעֲזֹר בַּמִּלְחָמוֹת, וְאָמְרוּ (בַּמִּדְבָּר לב, לב) **"נַחְנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים לִפְנֵי ה' אֶרֶץ כְּנָעַן"** וְכוּ', וְאָמַר לָהֶם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ (בַּמִּדְבָּר לב, כד) **"בְּנוּ לָכֶם עָרִים לְטַפְּכֶם"** – הַפֵּרוּשׁ בְּפַשְׁטוּת: 'עָרִים' הֵינוּ 'עֲיָרוֹת' בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים, **"וּגְדֵרֹת לְצֹנַאֲכֶם"** – מְקוֹמוֹת מְיֻחָדִים בִּשְׁבִיל הַצֹּאן וְכוּ', **"וְהֵיצֵא מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ"** – תְּקַיְּמוּ אֶת מַה שֶּׁהִבְטַחְתֶּם, שֶׁאַתֶּם נִכְנָסִים "חֲלוּצִים לִפְנֵי ה' אֶרֶץ כְּנָעַן".

וּפֹה מֻנָּח הַלִּמּוּד הָאָמוּר: **"בְּנוּ לָכֶם עָרִים לְטַפְּכֶם"** – **'עָרִים'** זֶה לָשׁוֹן שֶׁל **'הִתְעוֹרְרוּת'**, הֵינוּ תַּעֲשׂוּ הִתְעוֹרְרוּת אֵצֶל הַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם; **"וּגְדֵרֹת לְצֹנַאֲכֶם"** – תַּעֲשׂוּ לָהֶם גְּדָרִים וְסָיָגִים, תְּלַמְּדוּ אוֹתָם אֵיךְ יִשְׁמְרוּ עַל עַצְמָם, שֶׁיִּהְיוּ קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים וְכוּ' [כְּלָל הַלִּמּוּדִים שֶׁהוֹרִים רוֹצִים לְלַמֵּד אֶת יַלְדֵיהֶם], וְאֵלּוּ הַ"גְּדֵרוֹת" הֵם **"לְצֹנַאֲכֶם"** – יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם "צֹאן קָדָשִׁים".

וּמְסַיֵּם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ דְּבָרָיו, שֶׁכָּל זֶה טוֹב אִם יִתְקַיֵּם: **"וְהֵיצֵא מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ"** – כָּל זֶה אִם אַתֶּם תַּעֲשׂוּ וּתְקַיְּמוּ אֶת מַה שֶּׁיּוֹצֵא מִפִּיכֶם! כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם מְלַמְּדִים אֶת הַיְלָדִים וְדוֹרְשִׁים מֵהֶם, אֵלּוּ דְּבָרִים נִפְלָאִים בְּיוֹתֵר, **הַשְּׁאֵלָה הִיא הַאִם אַתֶּם בְּעַצְמְכֶם מְקַיְּמִים אֶת זֶה אוֹ לֹא?...**

אַתָּה מְחַנֵּךְ אֶת הַיֶּלֶד שֶׁלְּךָ שֶׁיְּדַבֵּר יָפֶה, יְדַבֵּר בְּנִימוּס וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ, וְלֹא עוֹבֵר רֶגַע אֶחָד וּכְבָר יֵשׁ לְךָ צְעָקוֹת וּמְרִיבוֹת עִם אִשְׁתְּךָ, ח' יִשְׁמֹר מַה שֶּׁקּוֹרֶה שָׁם... אָז אֵיךְ אַתָּה רוֹצֶה שֶׁהַיֶּלֶד הַזֶּה יִגְדַּל עִם טִפָּה שֶׁל דֶּרֶךְ אֶרֶץ אִם אַתָּה לֹא מְקַיֵּם אֶת זֶה בְּעַצְמְךָ?!...

אַתָּה עוֹשֶׂה הִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה אֵצֶל יַלְדֶיךָ – **"עָרִים לְטַפְּכֶם"**, וְכֵן אַתָּה בּוֹנֶה גְּדֵרִים וְסָיָגִים לְבָנֶיךָ – **"וּגְדֵרֹת לְצֹנַאֲכֶם"**, אֲבָל אִם "הַיּוֹצֵא מִפִּיכֶם" לֹא תַּעֲשׂוּ, **מָה אַתָּה רוֹצֶה מֵהַיְלָדִים שֶׁלְּךָ?!**

וְזֶה מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים בִּקְרִיאַת שְׁמַע בְּכָל יוֹם, בֹּקֶר וָעֶרֶב: **"וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם"** – תְּלַמֵּד אֶת הַיְלָדִים שֶׁלְּךָ לְדַבֵּר בְּדִבְרֵי תוֹרָה וּבְדִבְרֵי קְדֻשָּׁה, אֲבָל אֵיךְ? **"בְּשָׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ"** – אֵיךְ שֶׁאַתָּה יוֹשֵׁב בַּבַּיִת... אִם אַתָּה יוֹשֵׁב

בַּבַּיִת, וּמִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, וְיֵשׁ לְךָ מִדּוֹת טוֹבוֹת, זֶה הַלִּמּוּד הֲכִי גָּדוֹל!

וְכֵן: "**וּבְלֶכְתְּךָ בַדָּרֶךְ**" – זֶה נוֹסֵף עַל הַבַּיִת, כִּי בַּבַּיִת אָדָם יוֹתֵר שָׁמוּר, אֲבָל יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁחוֹשְׁבִים שֶׁכְּשֶׁהוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ הַכֹּל הֶפְקֵר... מִסְתּוֹבֵב בְּכָל מִינֵי מְקוֹמוֹת לֹא טוֹבִים וְכוּ', **אָז מָה אַתָּה רוֹצֶה מֵהַיְלָדִים שֶׁלְּךָ?...**

וְכֵן: "**וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ**" – אֵיךְ אַתָּה הוֹלֵךְ לִישֹׁן, אֵיךְ אַתָּה קָם בַּבֹּקֶר, לִפְנֵי שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לִישֹׁן – הַיְלָדִים רוֹאִים שֶׁאַתָּה קוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה; **הוֹלֵךְ לִישֹׁן כְּמוֹ שֶׁיְּהוּדִי צָרִיךְ לָלֶכֶת לִישֹׁן!**

קָם בַּבֹּקֶר – מוּכָן לוֹ נַטְלָה לִנְטִילַת יָדַיִם, אוֹמֵר "מוֹדֶה אֲנִי" בְּקוֹל, וּמַלְבִּישׁ עַצְמוֹ בְּצִיצִית וְכוּ', **זֶה הַחִנּוּךְ הֲכִי קָדוֹשׁ שֶׁיְּכוֹלִים לָתֵת לַיְלָדִים!**

וְזֶהוּ מַה שֶּׁאוֹמְרִים בְּפָרָשָׁה הָרִאשׁוֹנָה גַּם כֵּן: "**וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם**" – אֵיךְ? עַל יְדֵי "**בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדָּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ**"; זֶה לִמּוּד חַי!

וְזֶה לִפְעָמִים הַרְבֵּה יוֹתֵר גָּדוֹל מִכָּל מִינֵי דְּרָשׁוֹת וְלִמּוּדִים וְכוּ', כִּי אָכֵן אַתָּה מְדַבֵּר וְדוֹרֵשׁ דְּבָרִים נִפְלָאִים, אֲבָל אִם אַתָּה "**נָאֶה דּוֹרֵשׁ**" וְלֹא "**נָאֶה מְקַיֵּם**" – לֹא פָּעַלְתָּ כְּלוּם... אֶלָּא אַדְרַבָּה, אַתָּה מְבַלְבֵּל אֶת הַמֹּחַ שֶׁל הַיֶּלֶד הַרְבֵּה יוֹתֵר... כִּי הִנֵּה הוּא **שׁוֹמֵעַ** דָּבָר מְסַיָּם, אֲבָל **רוֹאֶה** דָּבָר אַחֵר, וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיךְ שְׁנֵי דְּבָרִים אֵלּוּ מִסְתַּדְּרִים בְּיַחַד, וְהוּא מִתְבַּלְבֵּל לְגַמְרֵי...

אֲבָל לִפְעָמִים אָדָם אֲפִלּוּ לֹא צָרִיךְ לְהַגִּיד וּלְדַבֵּר מְאוּמָה, כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ דְּמוּת וְדֻגְמָה חַיָּה – הָאַבָּא דֻּגְמָא חַיָּה לַיְלָדִים, הָאִמָּא דֻּגְמָה חַיָּה לַיְלָדוֹת, וְזֶה הַלִּמּוּד הֲכִי גָּדוֹל שֶׁיָּכוֹל לִהְיוֹת...

וְהַכֹּל חוֹזֵר לְעִנְיַן כֹּחַ הַדִּבּוּר; **אֵיךְ הַדִּבּוּר בַּבַּיִת?...** שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאוֹמֵר הַפָּסוּק "**וְדִבַּרְתָּ בָּם**" – 'בָּם' הַיְנוּ בְּדִבְרֵי תּוֹרָה וְדִבְרֵי קְדֻשָּׁה, 'בָּם' הוּא אוֹתִיּוֹת **מ"ב**, שֶׁהוּא מִסְפַּר קָדוֹשׁ אֵצֶל עַם יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא סוֹד שֵׁם **מ"ב** אוֹתִיּוֹת, שֶׁאוֹתָן אָנוּ מַזְכִּירִים רַבּוֹת בִּתְפִלַּת "אָנָּא בְּכֹחַ", וְהוּא שֵׁם **אֱלוֹ"הַ** – הָעוֹלֶה בְּמִנְיַן **מ"ב**, שֶׁעָלָיו אִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת בָּנִים, סְעִיף צט): **שֵׁם אֱלוֹ"הַ – שְׁמִירָה לְבָנִים.**

זֶה: "**וְדִבַּרְתָּ בָּם**" – זֶה הַדִּבּוּר שֶׁלְּךָ, בְּדִבּוּרִים קְדוֹשִׁים! וְאֵיפֹה? "**בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ**" – כְּשֶׁאַתָּה יוֹשֵׁב בַּבַּיִת, "**וּבְלֶכְתְּךָ בַדָּרֶךְ**" – כְּשֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, "**וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ**" – כְּשֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לִישֹׁן, וּכְשֶׁאַתָּה קָם...

זוֹ קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר, שֶׁהוּא הַכֹּחַ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, וְלֹא מְפַחֲדִים מִפִּיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, שֶׁהוּא מְנַסֶּה בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים לְהִלָּחֵם עִם יִשְׂרָאֵל וּלְבַטֵּל מֵהֶם אֶת הַקְּדֻשָּׁה הַזֹּאת – "מָה אַתֶּם עוֹשִׂים? אֵיפֹה הַכֹּחַ שֶׁלָּכֶם?"... **הַכֹּחַ שֶׁלָּנוּ? 'אֵין כֹּחֵנוּ אֶלָּא בְּפִינוּ'! הַכֹּחַ שֶׁלָּנוּ זֶה עִם הַדִּבּוּר שֶׁלָּנוּ!**

וְאֶת כָּל זֶה בָּלָק רוֹאֶה... הוּא רוֹאֶה אֶת זֶה וְהוּא אוֹמֵר: **"עַתָּה יְלַחֲכוּ הַקָּהָל אֶת כָּל סְבִיבֹתֵינוּ כִּלְחֹךְ הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק הַשָּׂדֶה"**, וְכִדְאִיתָא בְּרַשִׁ"י (פָּסוּק ד), הוּא רָאָה אֵיךְ שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל נוֹצְחִים שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע...

וְהוּא נָקַט דַּוְקָא עִנְיָן שֶׁל **שׁוֹר**, וְעַל זֶה אִיתָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁרוֹמֵז לִקְדֻשַּׁת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁעָלָיו כְּתִיב (דִּבְרִים לג, יז) **"בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ"**.

וְנָקַט עִנְיָן שֶׁל **"יֶרֶק הַשָּׂדֶה"**, וְעַל זֶה מוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהַ"ר"ן, חֵלֶק א, סִימָן י) שֶׁהוּא עִנְיָן שֶׁל תְּשׁוּבָה, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית יד, יד) **"וַיָּרֶק אֶת חֲנִיכָיו"**, וְעִנְיָן שֶׁל **'שָׂדֶה'** הוּא תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, הַיְנוּ שֶׁאָדָם מְקַבֵּל אֶת הַכֹּחַ שֶׁלּוֹ עִם תְּפִלָּה, עִם מְסִירוּת נַפְשׁוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּדִבּוּרֵי פִּיו!

אֶת כָּל זֶה רוֹאֶה בָּלָק, וְהוּא מְפַחֵד מְאֹד... כִּי חֲרִי הוּא זֶה שֶׁהֵבִיא אֶת סִיחוֹן – שֶׁמָּנַע אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִלְּהִכָּנֵם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם כֻּלָּם יָדְעוּ: **כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – הֵם אֲבוּדִים...** כָּל הַכֹּחַ שֶׁלָּהֶם הָיָה – עֲמָלֵק, סִיחוֹן וְעוֹג – לֹא לָתֵת לְעַם יִשְׂרָאֵל לְהִכָּנֵם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי שָׁם עַם יִשְׂרָאֵל יְקַבְּלוּ 'הַטְּעִינָה לַמַּצְבֵּר'... שָׁם – בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – עַם יִשְׂרָאֵל יְקַבְּלוּ אֶת הַכֹּחַ לַנְּשָׁמָה שֶׁלָּהֶם!

שֶׁזּוֹ הַהַבְטָחָה שֶׁהַבְטָחָה כְּבָר בִּתְחִלַּת הַבְּרִיאָה (בְּרֵאשִׁית א, א): **"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ"**, וּבָזֶה הִתְקַיֵּם (תְּהִלִּים קיא, ו) **"כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ"** – שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּבָר בִּתְחִלַּת הַבְּרִיאָה קָבַע שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל יִכָּנְסוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאָכֵן מִקֹּדֶם זֶה יִהְיֶה לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם, אֲבָל **"כִּרְצוֹנוֹ נָתָנָה לָהֶם, וּכִרְצוֹנוֹ נְטָלָהּ מֵהֶם וְנָתָנָהּ לְעַם יִשְׂרָאֵל"** (רַשִׁ"י שָׁם), כִּי עַם יִשְׂרָאֵל מוּכָנִים לְכָךְ, יֵשׁ לָהֶם נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה וְעַל יָדָהּ מוּכָנִים לְקַבֵּל אֶת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, **הֵם** יוֹדְעִים מַהִי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמַה יְכוֹלִין לִזְכּוֹת עַל יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל...

וְלָכֵן סִיחוֹן עוֹמֵד עַל הַגְּבוּל וְאוֹמֵר "אַתֶּם לֹא נִכְנָסִים!"... **כָּךְ אַתָּה אוֹמֵר? אֲבָל** (תְּהִלִּים כ, ח) **"אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַּסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם ה' אֱלֹקֵינוּ נַזְכִּיר", אָדָם יוֹדֵעַ: הַכֹּחַ שֶׁלָּנוּ הוּא רַק עִם תְּפִלָּה!...**

בְּעִנְיָן זֶה, יְכוֹלִים אָנוּ לְחַבֵּר אֶת סוֹף דִּבְרֵי רַבֵּנוּ בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת – לְהִתְחַלַּת הַסֵּפֶר, בִּבְחִינַת "חִבּוּר תְּחִלַּת הַתּוֹרָה עִם סוֹפָהּ"; דְּהִנֵּה לִפְנֵי זְמַן מָה דִּבַּרְנוּ מֵהַתְחָלַת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת[ב]: **"מִי שֶׁרוֹצֶה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בַּה' יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיֵּילֵךְ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מֵהֵיכָל אֶל הֵיכָל, וְיִרְאֶה אֶת הַהֵיכָלוֹת בְּעֵינֵי הַשֶּׂכֶל, יִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִלּוֹמַר שֶׁקֶר אֲפִלּוּ בְּטָעוּת"**; שֶׁזֶּה גַּם כֵּן עִנְיָן שֶׁל קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר, וְכִי 'שֶׁקֶר' הַכַּוָּנָה רַק כְּשֶׁאָדָם אוֹמֵר מַשֶּׁהוּ לֹא נָכוֹן? [לְמָשָׁל: מַצְבִּיעַ עַל שֻׁלְחָן וְאוֹמֵר שֶׁזֶּה לֹא שֻׁלְחָן...], רַבֵּנוּ אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַ"ר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נא) שֶׁכָּל

ב. עַיֵּן "אִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל" פָּרָשַׁת אֱמוֹר תשפ"ג.

דָּבָר שֶׁאֵינָנּוּ קָשׁוּר לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְרָחוֹק מִן הָאֱמֶת, זֶה שֶׁקֶר...

אִם אָדָם מְדַבֵּר קְלָלוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְכַדּוֹמֶה, כָּל זֶה נִכְלָל בַּמַּשָּׂג שֶׁל 'שֶׁקֶר', וְאַדְרַבָּה, זֶהוּ הַשֶּׁקֶר הַכִּי גָּדוֹל! אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁ'שֶׁקֶר' זֶה כְּשֶׁהוּא מְשַׁנֶּה אֶת מֵהַמְצִיאוּת – הוּא עָשָׂה דָּבָר מְסֵיָּם, וְהוּא אוֹמֵר שֶׁהוּא לֹא עָשָׂה אֶת זֶה... מַדּוּעַ "מַתָּר לְשַׁנּוֹת בִּדְבַר הַשָּׁלוֹם"[ג]? וְכִי מֻתָּר לְהַגִּיד שֶׁקֶר כְּדֵי לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם?... הַתְּשׁוּבָה הִיא, שֶׁזֶּה לֹא שֶׁקֶר... אִם הַכַּוָּנָה שֶׁלְּךָ הִיא לְמַעַן שָׁלוֹם – זֶה לֹא שֶׁקֶר, 'שָׁלוֹם' זֶהוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם, **וְאִם כְּדֵי לְהַגִּיעַ אֶל הַשָּׁלוֹם הַזֶּה אַתָּה צָרִיךְ לְהַגִּיד כָּךְ וְכָךְ – זֶה אֱמֶת!** שִׁנִּיתָ אֶת מַה שֶּׁרָאִיתָ כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְשָׁלוֹם, שֶׁזּוֹ הָאֱמֶת הַכִּי גְּדוֹלָה!

אָז אוֹמֵר רַבֵּנוּ בַּסְּעִיף הָרִאשׁוֹן בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת: **"מִי שֶׁרוֹצֶה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בַּה' יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁיֵּלֵךְ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מֵהֵיכָל אֶל הֵיכָל, וְיִרְאֶה אֶת הַהֵיכָלוֹת בְּעֵינֵי הַשֵּׂכֶל"** – אֵיזֶה דָּבָר יָפֶה הוּא, שֶׁאָדָם יֵלֵךְ בְּמֹחַ מַחְשַׁבְתּוֹ "מֵהֵיכָל אֶל הֵיכָל" וְכוּ', יִזְכֶּה לִרְאוֹת אֶת הַהֵיכָלוֹת בְּעֵינֵי שִׂכְלוֹ וְכוּ', מַה יַּעֲשֶׂה? **"יִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מִלּוֹמַר שֶׁקֶר אַפִּלּוּ בְּטָעוּת"**, וּמַהוּ "אַפִּלּוּ בְּטָעוּת"? הֲרֵי טָעִיתִי... זוֹ לֹא אַשְׁמָתִי... אֲבָל בֶּן אָדָם לֹא יַעֲשֶׂה טָעוּת אִם הוּא בֶּאֱמֶת שָׁמוּר, אִם הוּא מְנַסֶּה כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ לְהִשָּׁמֵר מִטָּעֲיוֹת – לֹא תַּגִּיעַ לְיָדוֹ טָעוּת... וּבִפְרָט בְּעִנְיַן שֶׁל דִּבּוּר, הוּא לֹא יַגִּיעַ לְאֵיזוֹ טָעוּת בְּ'שֶׁקֶר' – דְּהַיְנוּ לְהַגִּיד מִלָּה לֹא אֲמִתִּית, אָדָם זֶה יִזְכֶּה סוֹף כָּל סוֹף שֶׁיִּהְיֶה יָכוֹל לְלֶכֶת מֵהֵיכָל אֶל הֵיכָל בְּשִׂכְלוֹ...

זֶה הַפְּעִיף הָרִאשׁוֹן בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת, וּבַפְּעִיף הָאַחֲרוֹן שֶׁל סֵפֶר הַמִּדּוֹת, רַבֵּנוּ מַזְכִּיר אֶת הַפָּסוּק הַנַּ"ל – שֶׁהוּא גַּם כֵּן עִנְיָן שֶׁל כֹּחַ הַדִּבּוּר – **"אֵלֶּה בָּרֶכֶב וְאֵלֶּה בַּסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם ה' אֱלֹקֵינוּ נַזְכִּיר"**, וְזוֹ לְשׁוֹן רַבֵּנוּ (אוֹת תְּפִלָּה, חֵלֶק שֵׁנִי, סְעִיף יד): **"צָרִיךְ אָדָם לְהִזָּהֵר בְּשָׁעָה שֶׁמַּזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם, שֶׁיִּהְיֶה בְּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה"** – דְּהִנֵּה אָנוּ מַזְכִּירִים רַבּוֹת בְּמַהֲלַךְ הַתְּפִלָּה אֶת שֵׁם הַוָּיָ"ה [אוֹמְרִים אֶת זֶה בְּשֵׁם אַ–דנָ"י], וְרַבֵּנוּ אוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ שֶׁזֶּה יִהְיֶה בְּהִזְדַּכְּכוּת, לֹא שֶׁאָדָם 'זוֹרֵק' הַתְּפִלָּה מִפִּיו לְלֹא שׁוּם כַּוָּנָה כִּטְחִינָה בְּעַלְמָא, וְהוּא אֲפִלּוּ לֹא שָׂם לֵב לְזֶה...

אֲנַחְנוּ מוֹצְאִים גַּבֵּי סוֹפֵר סְתָ"ם, כְּשֶׁכּוֹתֵב אֶת שֵׁם ה', יֵשׁ כָּל כָּךְ הַרְבֵּה הֲלָכוֹת בִּכְתִיבָתוֹ, וּמוּבָא בַּפּוֹסְקִים שֶׁלְּכַתְּחִלָּה, הַהֲדוּר הוּא, שֶׁקּוֹדֶם כְּתִיבַת שֵׁם ה' יוֹצִיא מִפִּיו מַמָּשׁ שֶׁכּוֹתֵב לְשֵׁם קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם [בְּדִיעֲבַד מוּבָא שֶׁסּוֹמְכִים עַל הַמַּחֲשָׁבָה], וְכַמּוּבָן לְזֶה צְרִיכִים סוֹפֵר יְרֵא שָׁמַיִם, לֹא שֶׁאָדָם כּוֹתֵב כְּמוֹ מַדְפֶּסֶת, ה' יִשְׁמֹר... צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה סוֹפֵר יְרֵא שָׁמַיִם שֶׁמְּדַקְדֵּק לְקַדֵּשׁ כָּל שֵׁם וְשֵׁם!

ג. כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ שָׁם בְּסְעִיף ב', וְהוּא גְּמָרָא מְפֹרָשֶׁת בְּמַסֶּכֶת יְבָמוֹת דַּף ס"ה עַמּוּד ב'.

מְסַפֵּר עַל צַדִּיקִים שֶׁהָיוּ סוֹפְרִים, שֶׁהָלְכוּ לְטַבֵּל לִפְנֵי כָּל שֵׁם, אֲבָל לְכָל הַפָּחוֹת – בְּוַדַּאי שֶׁהָלַךְ לִטְבִילָה בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁכּוֹתֵב – שֶׁיְּקַדֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם בְּעֵת הַכְּתִיבָה.

וְכָךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל שֵׁם שֶׁאָדָם מוֹצִיא מִפִּיו, לֹא סְתָם שֶׁהוּא 'זָרַק' אֶת שֵׁם ה'; שֵׁם ה' זֶה קָדוֹשׁ!

אוֹמֵר רַבֵּנוּ: אִם אָדָם מִתְפַּלֵּל בְּצוּרָה כָּזֹאת, הוּא מַכְנִיעַ אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת, וְכָךְ מְפָרֵשׁ רַבֵּנוּ אֶת הַפָּסוּק הַזֶּה: **"אֵלֶּה בָּרֶכֶב וְאֵלֶּה בַּסּוּסִים"** – שֶׁמְּרַמֵּז עַל כָּל הַקְּלִפּוֹת שֶׁל הַסִּטְרָא אָחֳרָא, **"וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם ה' אֱלֹקֵינוּ נַזְכִּיר"** – עַל יְדֵי שֶׁאֲנַחְנוּ מַזְכִּירִים אֶת שֵׁם ה' בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, אֲנַחְנוּ מַכְנִיעִים אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת!

בְּזֶה מְסַיֵּם רַבֵּנוּ אֶת סֵפֶר הַמִּדּוֹת, וְזֶה מְחֻבָּר לְרֵאשִׁיתוֹ – לְתְחִלַּת הַסֵּפֶר, שֶׁאָדָם הַשּׁוֹמֵר עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יַגִּיד שֶׁקֶר אֲפִלּוּ בְּטָעוּת, וְדִבּוּרָיו הֵם תָּמִיד קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים, הוּא יִזְכֶּה שֶׁ"יֵּלֶךְ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מֵהֵיכָל אֶל הֵיכָל", וְהוּא יַכְנִיעַ אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת...

זֶה 'סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמוֹרִי', הוּא לֹא רוֹצֶה שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל יִכָּנְסוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יְקַבְּלוּ אֶת הַכֹּחַ הַזֶּה – אֶת כֹּחַ הַתְּפִלָּה, כֹּחַ שֶׁל קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה.

וְכֵן הָיָה אֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, שֶׁהוּא הָיָה זָקֵן... הוּא עוֹד מִימֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית יד, יג) "וַיָּבֹא הַפָּלִיט" – 'הוּא עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן שֶׁפָּלַט מִדּוֹר הַמַּבּוּל' (בְּרֵאשִׁית רַבָּה מב, ח); הוּא קִלְפָּה טְמֵאָה שֶׁתָּמִיד רוֹצָה לְהִתְאַחֵז בַּקְּדֻשָּׁה, וְרוֹצָה לִמְנֹעַ אֶת הָאָדָם מִלְּהָכָנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא עוֹשֶׂה אֶת הַכֹּל בִּשְׁבִיל זֶה... הִנֵּה הוּא רוֹאֶה שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל כְּבָר מוּכָנִים לָזֶה, וְעוֹד מְעַט נִכָּנָסִים, וְהוּא עוֹשֶׂה כָּל מַה שֶּׁהוּא יָכוֹל כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ...

כְּשֶׁרוֹאֶה הַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁהָאָדָם מוּכָן לְנַצֵּחַ אוֹתוֹ, אָז הוּא מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר, וּכְדִבְרֵי רַבִּי נָתָן (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת תְּפִלִּין, הֲלָכָה ה, אוֹת כט): **"כִּי עַכְשָׁיו הִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דָּבָר מְאֹד מְאֹד מֵחֲמַת שֶׁרוֹאֶה שֶׁקָּרוֹב לָבֹא קִצּוֹ, עַל כֵּן הוּא מִתְגַּבֵּר מְאֹד, כְּמוֹ שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם הַנִּלְחָמִים זֶה עִם זֶה כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁמִּתְגַּבֵּר כְּנֶגְדּוֹ וְכִמְעַט שֶׁיִּכָּל, אֲזַי הוּא מִתְגַּבֵּר בְּכָל כֹּחוֹ לְהַכְּיל אֶת שֶׁכְּנֶגְדּוֹ, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הֶחָכָם: 'אֵין גִּבּוֹר כְּמִתְיָאֵשׁ'"**.

וְזֶה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה עַתָּה עִם עוֹג, הוּא רוֹאֶה עַכְשָׁו שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל מוּכָנִים לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָז הוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ לְמוּנְעָם... הוּא מֵרִים הַר בְּגֹדֶל 'תְּלָתָא פַּרְסֵי', וְהוּא רוֹצֶה לִזְרֹק אֶת זֶה עַל עַם יִשְׂרָאֵל... וְשָׁם הִגִּיעָה הַמַּפָּלָה שֶׁלּוֹ, יוֹצְאִים נְמָלִים מֵהָהָר, וְהָהָר נוֹפֵל עָלָיו, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ בָּא וּמַכֶּה אוֹתוֹ וְהוֹרְגוֹ...

מָה עִנְיַן הָהָר שֶׁהֵרִים עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, שֶׁהָיָה 'תְּלָתָא פַּרְסֵי'? מַסְבִּיר רַבֵּנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ח): עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן יוֹדֵעַ

שֶׁ"מַּחֲנֶה יִשְׂרָאֵל" הוּא "תִּלְתָּא פַּרְסֵי", הַיְנוּ הַתְּפִלּוֹת שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל – שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב, ג' הַתְּפִלּוֹת שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּמַהֲלַךְ הַיּוֹם, וְהוּא לֹא מְוַתֵּר!

קָשֶׁה לוֹ בַּבֹּקֶר, עַד שֶׁהוּא קָם וְכוּ', אֲבָל הוּא מִתְגַּבֵּר! "אֲנִי מֻכְרָח לָלֶכֶת לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל! אֵין דָּבָר כָּזֶה שֶׁאֲנִי מְוַתֵּר עַל זֶה!"... וְאִם יוֹדֵעַ שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת בָּעֲבוֹדָה בְּשָׁעָה מְסֻיֶּמֶת – יִהְיֶה חָכָם, יָקוּם שָׁעָה מִקֹּדֶם, וְכָךְ יוּכַל לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הָעֲבוֹדָה, הָעִקָּר לֹא לְוַתֵּר עַל זֶה!

בָּעֲבוֹדָה אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁהַבּוֹס יִצְעַק עָלֶיךָ, יוֹרִיד מֵהַמַּשְׂכֹּרֶת שֶׁלְּךָ, אָז אַתָּה מֻכְרָח לִהְיוֹת, אֲבָל לְבֵית הַכְּנֶסֶת, לִתְפִלָּה בְּמִנְיָן, זֶה כְּבָר סִפּוּר אַחֵר... **חַס וְשָׁלוֹם! אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת חָזָק "אֲנִי מִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן!"... מוֹהֲרָא"שׁ צָעַק כָּל הַשָּׁנִים: "אַתָּה תִּתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן – יִהְיֶה לְךָ דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן" – יִהְיֶה לְךָ כֶּסֶף, תִּהְיֶה לְךָ פַּרְנָסָה!**

אָדָם בְּקֹשִׁי יוֹצֵא מֵהַמִּטָּה, וּכְבָר צָרִיךְ לָרוּץ לַעֲבוֹדָה, וְאוֹמֵר "אֶתְפַּלֵּל אַחַר כָּךְ", **זוֹ הָעֵצָה שֶׁל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן – לִגְזֹל אֶת הַתְּפִלָּה!** הֵן אִם זֶה בַּבֹּקֶר, הֵן אִם זֶה בָּעֶרֶב, הֵן אִם זֶה בְּאֶמְצַע הַיּוֹם – "קָשֶׁה לִי, אֲנִי בְּאֶמְצַע הָעֲבוֹדָה"... אָדָם צָרִיךְ לְסַדֵּר לְעַצְמוֹ, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מִנְיָן לְמִנְחָה, הֵיכָן שֶׁהוּא נִמְצָא – בָּעֲבוֹדָה אוֹ בְּאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁיִּהְיֶה, לֹא מְשַׁנֶּה!

וְכֵן תְּפִלַּת עַרְבִית – "אֵין לִי כֹּחַ, חָזַרְתִּי מֵהַפָּצָה" וְכוּ', **שֶׁיִּהְיֶה לְךָ קְבִיעוּת חָזָקָה לְזֶה, אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאָסוּר לְךָ לָלֶכֶת לִישֹׁן לִפְנֵי שֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל עַרְבִית!** כָּךְ אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת, שֶׁאָדָם אוֹמֵר "אֵלֶךְ לִישֹׁן קְצָת" וְכוּ', וְהִנֵּה הוּא קָם בַּבֹּקֶר...

זֶה "תִּלְתָּא פַּרְסֵי", שֶׁזֶּה "מַּחֲנֶה יִשְׂרָאֵל", וְאָדָם שֶׁהוּא חָזָק בָּזֶה – הוּא לֹא מְפַחֵד מֵעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן...

וְהָעִנְיָן שֶׁעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן הֵרִים הַר, מוֹהֲרָא"שׁ הָיָה תָּמִיד מַסְבִּיר בָּזֶה, שֶׁעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן מַרְאֶה לָאָדָם שֶׁזֶּה קָשֶׁה כְּמוֹ הַר – "אֲנִי לֹא יָכוֹל לָקוּם בַּבֹּקֶר, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת? קָשֶׁה לִי מְאֹד לָקוּם בַּבֹּקֶר"... זֶה כְּמוֹ הַר בִּשְׁבִילוֹ... "מִי יַעֲלֶה בְהַר ה'"... (תְּהִלִּים כד, ג).

לָמָּה אַתָּה עוֹשֶׂה אֶת זֶה כָּזֶה הַר גָּדוֹל? כִּי זֶה הַדִּמְיוֹן שֶׁלְּךָ, כָּךְ אַתָּה חוֹשֵׁב וּמְדַמֶּה... אִם הָיִיתָ עוֹשֶׂה לְעַצְמְךָ קְבִיעוּת – "עַד שָׁעָה פְּלוֹנִית אֲנִי צָרִיךְ לָקוּם! בְּכָל מְחִיר!" – הָיִיתָ רוֹאֶה שֶׁזֶּה לֹא כָּכָה...

אֲבָל זוֹ הָעֵצָה שֶׁל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, וְכָךְ הוּא עוֹשֶׂה גַּם בְּמִנְחָה וְעַרְבִית...

וְהִנֵּה, הַתְּפִלָּה שֶׁכּוֹלֶלֶת אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת, זֶה עִנְיַן הַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁלִּמְּדָנוּ רַבֵּנוּ – לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא; כִּי הַתְּפִלּוֹת הַקְּבוּעוֹת, בְּוַדַּאי אָדָם זוֹכֶה לָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהוּא מִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן – הֵן עִם כַּוָּנַת הַלֵּב, וְהֵן בְּלִי לֵב... הוּא מִתְפַּלֵּל...

וְאִיתָא בִּגְמָרָא, שֶׁאָדָם הַזּוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר, אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כָּל כָּךְ מְכַוֵּן – בָּזֶה שֶׁמִּתְחַבֵּר עִם כֻּלָּם, זֶה גַּם כֵּן מְאֹד חָשׁוּב.

אֲבָל רַבֵּנוּ הוֹסִיף לָנוּ אֶת הָעִנְיָן שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁאָדָם יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלּוֹת פְּרָטִיּוֹת, הוּא לֹא צָרִיךְ סִדּוּר וְלֹא צָרִיךְ מָקוֹם וְכוּ', אֶלָּא רַק אֶת הַפֶּה! לִפְתֹּחַ אֶת הַפֶּה וּלְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! **זֶה הוֹרֵס וּמַשְׁמִיד אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת!**

שֶׁזֶּה מַה שֶּׁמָּצִינוּ בְּפָרָשַׁת שָׁבוּעַ שֶׁעָבַר, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ (בְּמִדְבָּר כא, לד) **"אַל תִּירָא אֹתוֹ"** – אַל תִּפַּחֵד! לֹא מִפִּיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, וְלֹא מֵעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן הָרוֹצֶה לִמְלֹךְ עַל 'הָאֱמוֹרִי' – הַתְּפִלָּה, לְהַגִּיד לָאָדָם "זֶה לֹא בִּשְׁבִילְךָ", וְהוּא עוֹשֶׂה אֶת זֶה כְּהַר גָּדוֹל וַעֲנָק, הוּא עוֹשֶׂה אֶת הַכֹּל רַק כְּדֵי לְדַחוֹת אוֹתְךָ!

מְקֻבָּל אֲצָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שִׂיחָה מֵרַבֵּנוּ זַ"ל, וְזוֹ הִיא: מְבָרְכִים כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם אֶת בִּרְכַּת **"שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ"**, וְרָאשֵׁי הַתֵּבוֹת שֶׁל מִלִּים אֵלּוּ הוּא הַשֵּׁם שֶׁל רַבֵּנוּ – רַבִּי **נַ**'חְמָן **בֶּ**'ן **שְׁ**'מְחָה, כִּי רַבֵּנוּ מְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ "שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ" – שֶׁהָעוֹלָם כֻּלּוֹ נִהְיֶה בְּ"דִבֶּר ה'", וְהַכֹּל נִהְיֶה עַל יְדֵי שֶׁאַתָּה תְּקַדֵּשׁ אֶת הַדִּבּוּר שֶׁלְּךָ! שֶׁזֶּה **"שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ"**! אָמְנָם מְדַבְּרִים אָז לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּמְבָרְכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֲבָל בְּאוֹתוֹ זְמַן אַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ "שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה **'בִּדְבָרוֹ'**" – בַּדִּבּוּר שֶׁלְּךָ!

וְעַל פִּי מַה שֶּׁהִקְדַּמְנוּ לוֹמַר בִּתְחִלַּת דְּבָרֵינוּ, מוּבָן שֶׁב' עִנְיָנִים אֵלּוּ – אֶחָד הֵם, כִּי מֵאֵיפֹה בָּא הַדִּבּוּר שֶׁלְּךָ? בְּגִלַּל **"וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים"** – קִבַּלְתָּ נְשָׁמָה, לָכֵן יֵשׁ לְךָ אֶת כֹּחַ הַדִּבּוּר, נִמְצָא אֲפוּא, שֶׁאִם אַתָּה אוֹמֵר **"שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ"** – שֶׁהַכֹּל נַעֲשֶׂה בַּדִּבּוּר שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִמֵּילָא זֶה הַדִּבּוּר שֶׁלְּךָ!

כִּי צַדִּיקִים עוֹשִׂים אֶת הַכֹּל בְּדִבּוּרֵי פִּיהֶם, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁכָּתוּב בַּפָּסוּק (אִיּוֹב כב, כח) **"וְתִגְזַר אֹמֶר וְיָקָם לָךְ"**, וְעַל זֶה אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה יב.): **צַדִּיק גּוֹזֵר וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם**; יֵשׁ כָּזֶה כֹּחַ בָּאָדָם **'שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ'**...

וְזֶה רָאשֵׁי תֵּבוֹת שְׁמוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ, כִּי מִי מְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֶת זֶה? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהוּא הַנְּשָׁמָה שֶׁל מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ שֶׁיָּבוֹא וְיִגְלֶה אֶת זֶה לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, מַהוּ הַכֹּחַ שֶׁל הָאָדָם, שֶׁזֶּה **'מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ'** – **'מְשִׁיחַ'** לָשׁוֹן שֶׁל שִׂיחָה וּתְפִלָּה, כִּי הוּא יְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בְּדִבּוּרֵי פִּינוּ, וְאָדָם שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר הַרְבֵּה אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – אֲזַי **"שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ"**...

וְהַקְּלִפָּה, שֶׁהִיא "זֶה לְעֻמַּת זֶה", הוּא עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, וְעַל כֵּן **'בָּשָׁן'** הוּא גַּם כֵּן רָאשֵׁי תֵּבוֹת "שֶׁ'הַכֹּל נ'הְיֶה בִּ'דְבָרוֹ", כִּי הוּא הַמְּנַסֶּה תָּמִיד לְעַקֵּר מֵהָאָדָם אֶת

הַיְדִיעָה הַזֹּאת, לְרַחֵק אוֹתוֹ מִצַּדִּיקִים שֶׁמְּלַמְּדִים אוֹתוֹ שֶׁזֶּה כָּל הַכֹּחַ שֶׁלּוֹ, וְהוּא יָכוֹל לִפְעֹל בְּחַיָּיו כָּל כָּךְ הַרְבֵּה דְּבָרִים נִפְלָאִים!

לָמָּה תִּהְיֶה כָּל כָּךְ קָטָן בְּעֵינֶיךָ? לָמָּה תִּהְיֶה זֶה בַּטְלָן? עוֹבֵר עָלֶיךָ כָּל כָּךְ הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם עַד שֶׁאֵינְךָ יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהִתְמוֹדֵד עִם זֶה – בְּכָל עֵת וּבְכָל רֶגַע, תִּשְׁתַּמֵּשׁ עִם כֹּחַ הַדִּבּוּר!

מוּבָא בְּדִבְרֵי הַשְּׁלָ"ה הַקָּדוֹשׁ: "**אֵין רֶגַע בְּלִי פֶּגַע**"; בְּפַשְׁטוּת, 'פֶּגַע' הַיְנוּ כָּל מִינֵי מִלְחָמוֹת וּפְגָעִים שׁוֹנִים, שֶׁעַל זֶה אָנוּ מִתְפַּלְּלִים בְּכָל יוֹם מִיָּד אַחַר בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר: "**שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם מֵעַזֵּי פָנִים וּמֵעַזּוּת פָּנִים, מֵאָדָם רָע, מִיֵּצֶר רָע, וּמֵחָבֵר רָע, וּמִשָּׁכֵן רָע, וּמִפֶּגַע רָע**" – 'פֶּגַע רַע' הַיְנוּ כָּל מִינֵי פְּגָעִים שׁוֹנִים שֶׁיֶּשְׁנָם.

רַבִּי נָתָן פַּעַם דִּבֵּר מֵהָאִמְרָה הַזֹּאת הַמּוּבֵאת בְּדִבְרֵי הַשְּׁלָ"ה הַקָּדוֹשׁ, וְעָנָה וְאָמַר: בְּשֵׁם שֶׁיֵּשׁ מֻשָּׂג שְׁלִילִי '**אֵין רֶגַע בְּלִי פֶּגַע**', "זֶה לְעֻמַּת זֶה" יֵשׁ גַּם בַּמּוּבָן הַחִיּוּבִי, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בְּרָכוֹת כוּ:) עַל הַכָּתוּב אֵצֶל יַעֲקֹב אָבִינוּ (בְּרֵאשִׁית כח, יא) "**וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם**" – '**אֵין פְּגִיעָה אֶלָּא לְשׁוֹן תְּפִלָּה**', כִּי אָז הוּא תִּקֵּן אֶת תְּפִלַּת עַרְבִית [הַגְּמָרָא מְבִיאָה שָׁם פְּסוּקִים נוֹסָפִים שֶׁלִּמְּדִים מֵהֶם שֶׁפְּגִיעָה' זֶה לָשׁוֹן שֶׁל תְּפִלָּה].

אָמַר רַבִּי נָתָן הַקָּדוֹשׁ: אִם יֵשׁ דָּבָר כָּזֶה שֶׁ'**אֵין רֶגַע בְּלִי פֶּגַע**', וְזֶה בְּכָל עֵת, כָּךְ מְקַיְּמִים בְּקִדֻּשָּׁה: '**אֵין רֶגַע**' שֶׁהוּא '**בְּלִי פֶּגַע**' – 'פֶּגַע' הַיְנוּ 'תְּפִלָּה' כַּנַּ"ל.

וּמוּבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים: 'רֶגַע' רָאשֵׁי תֵּבוֹת (בַּמִּדְבָּר כד, כ) "רֵ'אשִׁית גּוֹיִם עֲ'מָלֵק", כִּי זוֹ הַקְּלִפָּה שֶׁל עֲמָלֵק, שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרָע, הוּא הַנָּחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, וְזֶה כָּל הַכֹּחַ שֶׁלּוֹ, הוּא '**פֶּגַע רַע**', וְהוּא תָּמִיד בָּא לְהִלָּחֵם עִם יִשְׂרָאֵל, בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם, וּכְמוֹ שֶׁמָּצִינוּ אֵצֶל הַמְרַגְּלִים – "עֲמָלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב" וְכוּ' (בַּמִּדְבָּר יג, כט), כִּי "**מֵעוֹלָם רֵאשִׁית מַרְדּוּת הָיָה עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל**" (בַּמִּדְבָּר רַבָּה יט, כ), הוּא הַנָּחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, וְהוּא '**פֶּגַע**' גָּדוֹל, וְעָלָיו מִתְקַיֵּם '**אֵין רֶגַע בְּלִי פֶּגַע**'.

אֲבָל מָה אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים כְּנֶגְדּוֹ? **אֶת הַ'פְּגִיעָה' שֶׁל תְּפִלָּה**: וְהָרֶגַע שֶׁאֲנַחְנוּ מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּ'רֶגַע' קָדוֹשׁ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים ל, ו) "**כִּי 'רֶגַע' בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה**", בָּזֶה אֲנַחְנוּ מְחַפְּכִים אֶת הַחָרוֹן–אַף לִתְפִלָּה אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְזֶהוּ (אִיּוֹב ז, יח) "**לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ**", וְעַל אִיתָא בִּגְמָרָא (רֹאשׁ הַשָּׁנָה טז.), שֶׁאָדָם נִדּוֹן בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, וְאָדָם צָרִיךְ לְקַיֵּם '**אֵין רֶגַע בְּלִי פֶּגַע**' – 'פֶּגַע' שֶׁל תְּפִלָּה.

אֶת הַמּוּבָן הַשְּׁלִילִי שֶׁל '**אֵין רֶגַע בְּלִי פֶּגַע**' – אֲנַחְנוּ מְבִינִים... רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל רֶגַע אֵיזוֹ בְּעָיָה מְסֻיֶּמֶת, נִפָּיוֹן מְסֻיָּם, בַּבַּיִת עִם הַיְלָדִים וְכוּ', וּמָה עוֹשִׂים נֶגֶד

הַ'פְּגַע' הַזֶּה? מְקַיְמִים גַּם כֵּן **'אֵין רָגַע בְּלִי פֶּגַע'** – זוֹרְקִים חִצִּים שֶׁל תְּפִלּוֹת! **נֶגֶד כָּל 'פֶּגַע רַע' שֶׁמַּגִּיעַ – 'פֶּגַע טוֹב' שֶׁל תְּפִלָּה! זוֹרֵק עוֹד וָעוֹד חִצִּים וּבְלִיסְטְרָאוֹת, וּבָזֶה הוּא מַכְנִיעַ!**

וְכָךְ הִכְנִיעוּ אֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, **'הַבָּשָׁן'** זֶה אוֹתוֹ רֹאשִׁי תֵּבוֹת שֶׁל שֵׁם רַבֵּנוּ, וּבְכֹחַ לְמוּדֵי הַצַּדִּיקִים – מַכְנִיעִים אוֹתוֹ, שֶׁזֶּה הַלִּמּוּד שֶׁל מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, שֶׁהוּא יְלַמֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת: "**זֶה הַכֹּחַ שֶׁלָּנוּ!**"...

הִנֵּה אֲנַחְנוּ זָכִינוּ לָדַעַת מֵרַבֵּנוּ, וַאֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה **לְהִתְקָרֵב** לְרַבֵּנוּ! **לָדַעַת** מֵרַבֵּנוּ זוֹ זְכִיָּה אַחַת, אֲבָל **לְקַיֵּם וְלִחְיוֹת** עִם רַבֵּנוּ זוֹ כְּבָר זְכִיָּה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי...

רַבֵּנוּ פַּעַם אָמַר: "יֵשׁ אֶצְלִי אֲנָשִׁים שֶׁבָּאִים לֶאֱכֹל קוּגֶל וְחַלָּה [קוֹלִיטְשׁ]" – שֶׁזֶּה גַּם כֵּן טוֹב, יֵשׁ כָּאֵלּוּ שֶׁלֹּא בָּאִים בִּכְלָל... הוּא אֲפִלּוּ לֹא רוֹצֶה אֶת הַחַלָּה וְהַקּוּגֶל, וְהוּא מְסַכֵּן גָּדוֹל... כִּי לְכָל הַפָּחוֹת אָדָם מַגִּיעַ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וּמִשְׁתַּתֵּף בַּטִּישִׁים וְכוּ', אִם יִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ וּלְקַיֵּם – זֶה עוֹד עִנְיָן, אֲבָל הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן הוּא לְהַגִּיעַ, כִּי אִם לֹא תַּגִּיעַ – בְּוַדַּאי לֹא תִּשְׁמַע כְּלוּם... זֶה אֲפִלּוּ לֹא יַתְחִיל... עַל כֵּן הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן הוּא לָבוֹא – "נוֹתְנִים קוּגֶל טוֹב?" אָז תָּבוֹא בִּשְׁבִיל הַקּוּגֶל... לֹא נוֹרָא...

הַמְשִׁיךְ רַבֵּנוּ וְאָמַר, שֶׁיֵּשׁ דַּרְגָּה נוֹסֶפֶת שֶׁל הַבָּאִים, וְהֵם אֵלּוּ שֶׁבָּאִים כְּדֵי לִשְׁמֹעַ תּוֹרָה; שֶׁזֶּה אָדָם שֶׁהוּא אוֹהֵב לִשְׁמֹעַ תּוֹרָה, וְהוּא מֵבִין אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה, וּבְוַדַּאי הוּא מְקַבֵּל עַל יְדֵי זֶה אֵיזוֹ הִתְעוֹרְרוּת וְכוּ', לֹא סְתָם שֶׁשָּׁמַע אֵיזוֹ "דְּרָשָׁה יָפָה", הוּא בְּוַדַּאי קִבֵּל מַשֶּׁהוּ... [וּבֶאֱמֶת, אֵילּוּ תּוֹרוֹת נִפְלָאוֹת יֵשׁ לְרַבֵּנוּ, דְּבָרִים נִפְלָאִים עַד מְאֹד!].

סִיֵּם רַבֵּנוּ וְאָמַר, שֶׁיֵּשׁ כִּתָּה שְׁלִישִׁית, וְהִיא: "**שֶׁאֲנִי אָפוּי בַּלֵּב שֶׁלָּהֶם!**"...

יֵשׁ בָּזֶה שְׁנֵי גִּירְסָאוֹת: אוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ "אֲנִי אָפוּי בַּלֵּב שֶׁלָּהֶם", אוֹ "הֵם אֲפוּיִים בַּלֵּב שֶׁלִּי", אֲבָל **זֶה אוֹתוֹ דָּבָר...** רַבֵּנוּ אָמַר אָז בְּאִידִישׁ: "**גֶּעבאקֶן אִין הַארְץ**" – **'אָפוּי בַּלֵּב'**, וּמְפָרְשִׁים אֶת זֶה בְּאֹפֶן דּוּ–סִטְרִי: רַבֵּנוּ אָפוּי בְּתוֹךְ הַלֵּב שֶׁלָּהֶם, וְהֵם מְמַיְלָא אֲפוּיִים בַּלֵּב שֶׁל רַבֵּנוּ; כִּי כָּךְ הוּא, "כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים" (מִשְׁלֵי כז, יט), אָדָם שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ שֶׁרַבֵּנוּ אָפוּי אֶצְלוֹ – כֵּן הוּא אָפוּי אֵצֶל רַבֵּנוּ. מַה נִּקְרָא לִהְיוֹת 'אָפוּי אֵצֶל רַבֵּנוּ'? שֶׁהוּא חַי עִם הַלִּמּוּדִים שֶׁל רַבֵּנוּ! וּבִפְרָט בְּעִנְיָן זֶה שֶׁל תְּפִלָּה...

בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ב) מוּבָא הַמַּאֲמָר שֶׁל רַבָּה בַּר בַּר חָנָה (בָּבָא בָּתְרָא עג:): **אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה: זִמְנָא חֲדָא חֲוָה קָאָזִלִינַן בְּסִפִינְתָּא** – פַּעַם אַחַת נָסַעְתִּי בִּסְפִינָה, **וַחֲזִינָן הַהוּא כַּוָּרָא** – וְרָאִיתִי דָּג אֶחָד **דְּיָתְבָא לֵיהּ חַלְתָּא אַגַּבֵּיהּ** – שֶׁהָיָה נִקְבָּע חוֹל עַל גַּבָּיו, **וְקָדְחָה אַגְמָא עִלּוֹיֵהּ** – וְנִצְמַח עֲשָׂבִים עַל הַחוֹל, **סַבְרִינַן יַבָּשְׁתָּא הוּא** – חָשַׁבְתִּי שֶׁהוּא יַבָּשָׁה, **וְסַלְקִינַן** – יָרַדְתִּי מֵהַסְּפִינָה, **וְאָפֵינַן וּבַשְׁלִינַן אַגַּבֵּיהּ** – אָפִיתִי וּבִשַּׁלְתִּי

עַל גַּבּוֹ, **וְכַד חַם גַּבֵּיהּ** – כְּשֶׁנִּתְחַמֵּם גַּב הַדָּג מֵהָאֵשׁ שֶׁעָשִׂיתִי, **אִתְהַפַּךְ** – הַדָּג הָפַךְ אֶת עַצְמוֹ, **וְאִי לָאו דַּהֲוָה מִקָּרְבָא סְפִינְתָּא** – וְאִם לֹא הָיִיתִי קָרוֹב אֶל הַסְּפִינָה, **הֲוָה טַבְעִינָן** – הָיִיתִי נִטְבַּע.

מְפָרֵשׁ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ: מַהוּ עִנְיַן הַבִּשּׁוּל וְהָאֲפִיָּה עַל גַּב הַדָּג שֶׁחָשַׁב שֶׁהוּא יַבָּשָׁה? זֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל עִנְיַן הַתְּפִלָּה; 'אֲפִיָּה וּבִשּׁוּל' זוֹ הַכָּנַת הָאֹכֶל, הַיְנוּ הַתְּפִלּוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ מִתְפַּלְּלִים אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, צוֹעֲקִים אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַגָּלוּת, אוֹפִים וּמְבַשְּׁלִים תְּפִלּוֹת, אֲבָל **"סַבְּרִינָן יַבֶּשְׁתָּא הוּא"** – אֲנָשִׁים חוֹשְׁבִים שֶׁזֶּה יָבֵשׁ, וּלְהֵיכָן הוֹלְכוֹת הַתְּפִלּוֹת, "הֲרֵי הִתְפַּלָּלְתִּי כְּבָר כָּל כָּךְ הַרְבֵּה זְמַן"...

מוֹהֲרָא"שׁ הָיָה תָּמִיד מְדַבֵּר מִזֶּה, וְאוֹמֵר: "אֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי עַל דָּבָר מְסֻיָּם 12 שָׁנָה! 20 שָׁנָה! הִתְפַּלַּלְתִּי כָּל יוֹם וָיוֹם!"... וְזֶה פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, לֹא סְתָם גֻּזְמָא...

מוֹהֲרָא"שׁ מַזְכִּיר זֹאת בְּמִכְתָּבִים רַבִּים כְּשֶׁאָדָם כּוֹתֵב שֶׁהוּא הִתְפַּלֵּל כְּבָר הַרְבֵּה, וְהוּא הִתְיָאֵשׁ מִלְּהִתְפַּלֵּל, עוֹנֶה לוֹ מוֹהֲרָא"שׁ: **"אֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי עַל אֵיזֶה דָּבָר 12 שָׁנָה!"...**

[הַדָּבָר הַזֶּה שֶׁמּוֹהֲרָא"שׁ הִתְפַּלֵּל עָלָיו 12 שָׁנָה – יָדוּעַ לָנוּ, זֶה הָיָה בַּתְּקוּפָה שֶׁמּוֹהֲרָא"שׁ הָיָה מְלַמֵּד, וְיָדַע מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה הָאָדָם מְלַמֵּד, וּבִקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זוֹ הַפְּרָנְסָה שֶׁמָּצָאתִי, אִם הָרָצוֹן שֶׁלְּךָ שֶׁלֹּא אֶהְיֶה מְלַמֵּד – תְּפַטֵּר אוֹתִי מֵהַמְלַמְּדוּת, כָּךְ אֵדַע שֶׁזֶּה לֹא בִּשְׁבִילִי"...** וְכֵן הָיָה יוֹם–יוֹם, בְּמֶשֶׁךְ 12 שָׁנָה, עַד שֶׁהִגִּיעַ הַזְּמַן לִפְתֹּחַ "הֵיכַל הַקְּדֻשָּׁה", וּמוֹהֲרָא"שׁ הִתְפַּטֵּר מֵהַמְלַמְּדוּת (וְהָיָה בְּזֶה סִפּוּר שָׁלֵם אֵיךְ וְכוּ'[ד]), וְאַחַר כָּךְ הָיָה פֹּה בִּיבְנְאֵל, שֶׁהִתְפַּלֵּל עַל בְּנַיַּת בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּמֶשֶׁךְ 20 שָׁנָה, יוֹם–יוֹם.

וְהִנֵּה אָדָם מִתְפַּלֵּל, וְהוּא לֹא רוֹאֶה יְשׁוּעָה, אָז הוּא חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה 'יָבֵשׁ', וְהוּא לֹא פָּעַל כְּלוּם... וְזֶהוּ **"סַבְּרִינָן יַבֶּשְׁתָּא הוּא"**.

אֲבָל: **"וְכַד חַם גַּבֵּיהּ"** – כְּשֶׁזֶּה יִתְחַמֵּם, הַיְנוּ כְּשֶׁיַּגִּיעַ סוֹף הַבִּשּׁוּל וְיִהְיֶה הָאֹכֶל מוּכָן, אֲזַי אָז **"אִתְהַפַּךְ"** – הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ! כָּל הַהַסְתָּרוֹת וְהַדִּינִים שֶׁהָיוּ, הַכֹּל מִתְהַפֵּךְ!

וְעַל יְדֵי שֶׁהָיִינוּ קְרוֹבִים אֶל הַסְּפִינָה – שֶׁזֶּה הַצַּדִּיק, בָּרוּךְ ה' זָכִינוּ לִהְיוֹת מְקֻרָבִים לְצַדִּיקִים, עַל יְדֵי זֶה נִצַּלְנוּ מִלִּטְבֹּעַ בַּיָּם...

זֶה הַלִּמּוּד שֶׁל פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, בָּזֶה נִצְחוּ עִם יִשְׂרָאֵל אֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בַּמִּדְבָּר כא, לה) **"וַיַּכּוּ אֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ עַד בִּלְתִּי הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד וַיִּירְשׁוּ אֶת אַרְצוֹ"**, וְתֵכֶף אוֹמֵר הַפָּסוּק: **"וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בְּעַרְבוֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ"**, וּמוּכָנִים לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

ד. עַיֵּן בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "חַיֵּי מוֹהֲרָא"שׁ" אוֹת תנ"ח [וְשָׁם מוּבָא גַּם כֵּן מָה הַקֶּשֶׁר לִפְתִיחַת "הֵיכַל הַקְּדֻשָּׁה" שֶׁהִזְכִּיר כָּאן מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א בִּדְבָרָיו, עַיֵּן שָׁם].

וְעַתָּה בָּלָק רוֹאֶה אֶת הַנַּעֲשֶׂה, וְהוּא מְפַחֵד מְאֹד... שֶׁזֹּהוּ "**וַיַּרְא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי**", אוֹמֵר הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ: '**לָאֱמֹרִי**' – הוּא רָאָה מָה עוֹשִׂים עִם יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי הַדִּבּוּר שֶׁלָּהֶם, אֵיזֶה כֹּחַ יֵשׁ בַּדִּבּוּר שֶׁלָּהֶם!

וְזֶהוּ "**וַיָּגָר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד כִּי רַב הוּא**" – אוֹמְרִים צַדִּיקִים: הֵם פָּחֲדוּ אֲפִלּוּ '**מִפְּנֵי הָעָם**', הַיְנוּ מִפְּשׁוּטֵי הָעָם.

מַה זֶּה 'אָדָם פָּשׁוּט'? הוֹלֵךְ בִּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת, בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, מִתְפַּלֵּל, מְקָרֵב לְרַבֵּנוּ – יוֹדֵעַ מֵרַבֵּנוּ, וּמְקַבֵּל אֶת הַלִּמּוּדִים שֶׁל רַבֵּנוּ, מְדַבֵּר כַּמָּה מִלִּים כָּל יוֹם אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהַכֹּל בִּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת; מִזֶּה מוֹאָב מְאֹד מְאֹד מְפַחֵד...

"**וַיָּקָץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**" – '**בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**' אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים, לֹא הָעָם הַפָּשׁוּט, וּמוֹאָב קָצוּ מִזֶּה, הֵם יָדְעוּ שֶׁבָּזֶה הֵם בִּבְעָיָה גְּדוֹלָה...

וּמָה הֵם עוֹשִׂים? הוֹלְכִים אֶל "**בִּלְעָם בֶּן בְּעֹר פִּתּוֹרָה**" – בַּמִּלָּה '**פִּתּוֹרָה**' מֻנָּח אוֹתִיּוֹת **תרפ"ו**, שֶׁהֵם תרפ"ו אוֹרוֹת שֶׁרַבֵּנוּ מְדַבֵּר מִזֶּה (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ב), שֶׁהֵם כְּלָל יְהוּדֵי הָעוֹלָמוֹת, שֶׁעוֹלִים בְּגִימַטְרִיָּא שֵׁשׁ–מֵאוֹת שְׁמוֹנִים וְשֵׁשׁ, וּמֵבִיא רַבֵּנוּ אֶת הַפָּסוּק (בְּרֵאשִׁית מט, כב) "בֵּן **פֹּרָת** יוֹסֵף", וְ"זֶה לְעֻמַּת זֶה" בַּקְלִפָּה זֶה בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר, טָמֵא מִטֻּמְאָה, פָּגוּם וּמְקֻלְקָל, כָּל מִלָּה שֶׁלּוֹ זֶה קְלָלוֹת...

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָתַן בְּחִירָה בָּעוֹלָם, שֶׁכְּנֶגֶד טֻמְאַת הַדִּבּוּר יֵשׁ אֶת קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר, וְכַנַּ"ל בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁאָדָם יָכוֹל לָלֶכֶת בַּהֵיכָלוֹת וּלְהַגִּיעַ בְּשִׂכְלוֹ לֵילֵךְ מֵהֵיכָל אֶל הֵיכָל עַל יְדֵי שֶׁיִּשְׁמֹר אֶת הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ – לֹא לְהַגִּיד שֶׁקֶר אֲפִלּוּ בְּטָעוּת.

וְכָאָמוּר לְעֵיל, 'לֹא לוֹמַר שֶׁקֶר' הַיְנוּ לְדַבֵּר דִּבּוּרִים טוֹבִים, שֶׁהֵם הֵמָּה דִּבּוּרִים **אֲמִתִּיִּים** – דִּבּוּרֵי שֶׂבַח וְהוֹדָאָה, מַחְמָאוֹת וּדְבָרִים טוֹבִים בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, בֵּין אָדָם לְאִשְׁתּוֹ בַּבַּיִת, תָּמִיד יֵשׁ דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, עַל יְדֵי זֶה יַגִּיעַ לְזֶה!

וְזֶהוּ **תרפ"ו** אוֹרוֹת, בִּבְחִינַת "בֵּן **פֹּרָת** יוֹסֵף" – וְכַמּוּבָא שָׁם בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ, וְשָׁם מַזְכִּיר רַבֵּנוּ אֶת עִנְיַן "נוּקְבָא דְּפַרְדַּשְׁקָא", פֵּרוּשׁ: נֶקֶב וְחָלוֹן בָּרָקִיעַ, וְ'פַּרְדַּשְׁקָא' זֶה בְּדִיּוּק גִּימַטְרִיָּא תרפ"ו, שֶׁזֶּה הַהֵיכָלוֹת שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְטַיֵּל בָּהֶם בְּשִׂכְלוֹ, שֶׁיֵּשׁ עִנְיָן אֵיךְ לָלֶכֶת מֵהֵיכָל אֶל הֵיכָל כַּנַּ"ל, שֶׁאָדָם יִהְיֶה דָּבוּק בִּדְבָרִים אֵלּוּ...

וּמַהוּ "זֶה לְעֻמַּת זֶה" בַּקְלִפָּה? בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר "**פִּתּוֹרָה**" – אוֹתוֹ **תרפ"ו** הָאָמוּר, אַךְ אָצְלוֹ זֶה בִּבְחִינַת קְלָלָה, כִּי הוּא מְקֻלְקָל, וְכָל הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא קְלָלוֹת, ה' יִשְׁמֹר, כָּל דָּבָר אָצְלוֹ זֶה עִם כַּעַס וּקְפִידָה, הוּא הַשִּׂיא שֶׁל כַּעַס!

וּכְמוֹ שֶׁמּוּבָא (בְּרָכוֹת ז.), שֶׁכָּל עִנְיָנוֹ הָיָה שֶׁהוּא יָדַע בַּקְלִפָּה לְכַוֵּן אֶת הָרֶגַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כּוֹעֵס, כִּבְיָכוֹל, שֶׁיֵּשׁ

"רָגַע בְּאַפּוֹ", וְאָכֵן עַם יִשְׂרָאֵל יוֹדְעִים אֵיךְ לְהַמְתִּיק אֶת זֶה, שֶׁזֶּה הָיָה הַנֵּס, שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל בָּרוּךְ ה' הִמְתִּיקוּ אֶת זֶה, אֲבָל הוּא יָדַע מַהוּ אוֹתוֹ הָרֶגַע.

וְכַנַּ"ל, עִנְיַן שֶׁל 'רֶגַע' הוּא "ר'אשׁית ג'וים עַ'מָלֵק" – 'עֲמָלֵק' דַּיְקָא, שֶׁהוּא הַחִבּוּר בֵּין בָּלָק לְבִלְעָם, שֶׁבִּצְרוּפָם יַחְדָּיו עוֹלֶה חִבּוּר עַ'מָ'לֵ'ק' [בָּלָ'ק' וּבִלְעָ'ם'], שֶׁזֶּה כָּל הַקְּלִפָּה שֶׁל הַנָּחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי, וְהֵם – בִּלְעָם וּבָלָק – מְחַפְּשִׂים אֶת הָ'רֶגַע' הַזֶּה שֶׁיּוּכְלוּ לְקַלֵּל אֶת הַקְּלָלָה שֶׁלָּהֶם, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

בַּתּוֹסְפוֹת עַל הַגְּמָרָא הַנַּ"ל (בְּרָכוֹת ז., דִּבּוּר הַמַּתְחִיל "שֶׁאִלְמָלֵי") שׁוֹאֵל, שֶׁהִנֵּה הַגְּמָרָא שָׁם אוֹמֶרֶת שֶׁ'רֶגַע' הוּא כְּמֵימְרִיהּ, אִם כֵּן מָה הָיָה יָכוֹל לְקַלֵּל בְּשָׁעַת רֶגַע? עוֹנֶה הַתּוֹסְפוֹת, שֶׁהָיָה יָכוֹל לוֹמַר "כַּלֵּם".

מָה הַתִּקּוּן שֶׁל זֶה? **'כַּלֵּם'** הוּא אוֹתִיּוֹת **'מָלֵךְ'**, שֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בְּלִי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! זוֹ הַהַמְתָּקָה! שֶׁאָדָם תָּמִיד אוֹמֵר "מֶלֶךְ, מֶלֶךְ", שֶׁזֶּה רַק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!

שֶׁזֶּה כָּל הָעִנְיָן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאֲנַחְנוּ מַמְלִיכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָלֵינוּ לְכָל הַשָּׁנָה; זֶה הַתִּקּוּן! עַל יְדֵי זֶה לֹא יָחוֹל הָ"רֶגַע בְּאַפּוֹ" הַזֶּה עַל עַם יִשְׂרָאֵל!

וּבָלָק מְאֹד מְאֹד מְפַחֵד שֶׁהוּא עַכְשָׁו יְקַבֵּל אֶת עָנְשׁוֹ כְּמוֹ עוֹג וְסִיחוֹן, וְלָכֵן הוּא הוֹלֵךְ עִם 'הַתִּקְוָה הָאַחֲרוֹנָה' שֶׁיֵּשׁ לוֹ – שֶׁזֶּה בִּלְעָם, שֶׁהוּא פֶּה טָמֵא! הוּא הָיָה אָדָם גָּרוּעַ מְאֹד, חֲתִיכָה שֶׁל הַטֻּמְאָה הֲכִי גְּדוֹלָה! [וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה אִישׁוּת עִם אֲתוֹנוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, טֻמְאָה כָּזֹאת גְּדוֹלָה].

וְזֶה הַבְּחִירָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָתַן, שֶׁיֵּשׁ כָּזֹאת קְדֻשָּׁה – יֵשׁ "זֶה לְעֻמַּת זֶה" אֶת הַטֻּמְאָה; רַבֵּנוּ פַּעַם אָמַר, שֶׁכָּל מַה שֶּׁרוֹאִים בָּעוֹלָם זֶה מֵחֲמַת הַבְּחִירָה וְהַנְּפָיוֹן. אִם הַכֹּל הָיָה פָּתוּחַ, וְאָדָם הָיָה רוֹאֶה גִּלּוּי אֱלֹקוּת וְכוּ', לֹא הָיְתָה מַעֲלָה לָעֲבוֹדַת הָאָדָם, כִּי הַכֹּל הָיָה פָּשׁוּט, אֲבָל עִקַּר חֲשִׁיבוּת וּמַעֲלַת עֲבוֹדַת הָאָדָם הוּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִירָה, וְהוּא בּוֹחֵר בַּטּוֹב, הוּא בּוֹרֵחַ מֵהָרַע!

נִמְצָא אִם כֵּן, שֶׁאִם יֵשׁ אֶת מִשֶּׁה רַבֵּנוּ, יֵשׁ אֶת הַצַּדִּיקִים שֶׁמְּגַלִּים לָנוּ אֶת כֹּחַ **"הָאֱמֹרִי"** – הַכֹּחַ שֶׁל הַדִּבּוּר, מֻכְרָח לִהְיוֹת אֵיזֶה טָמֵא מְטַמֵּא, שֶׁהוּא הַהֶפֶךְ מִזֶּה, וּמְקַלֵּל רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְהוּא זֶה שֶׁמְּפַתֶּה בְּנֵי אָדָם לְדִבּוּרִים לֹא טוֹבִים – "נוּ, אָמַרְתָּ בַּבַּיִת אֵיזוֹ מִלָּה לֹא טוֹבָה, אֵיזוֹ קְלָלָה"... **רַחֲמָנָא לִצְלָן! אָדָם לֹא 'תּוֹפֵס' מַהִי הַחֲמָרָה שֶׁל קְלָלוֹת!**

בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת יֵשׁ אוֹת 'קְלָלָה', וְשָׁם רוֹאִים כַּמָּה אָדָם צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מִקְּלָלוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כִּי זֶה הַדָּבָר הֲכִי גָּרוּעַ!

וְכָךְ צְרִיכִים לְחַנֵּךְ אֶת הַיְלָדִים; אֲבָל פֹּה מַגִּיעָה הַבְּעָיָה, כִּי מֵאֵיפֹה הַיֶּלֶד בִּכְלָל מַגִּיעַ לַדְּבָרִים כָּאֵלּוּ?! אִם, ה' יִשְׁמֹר,

בַּבַּיִת הוּא שָׁמַע אוֹ רָאָה מַשֶּׁהוּ, זוֹ בְּעָיָה רְצִינִית... חֲרֵי "שׁוּתָּא דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא אוֹ דַּאֲבוּהַּ אוֹ דְּאִימֵּיהּ"!

אָדָם שֶׁהוּא נִזְהָר בְּדִבּוּרֵי פִּיו, הוּא יָכוֹל לְצַפּוֹת וּלְיַחֵל שֶׁהַיְלָדִים שֶׁלּוֹ גַּם כֵּן יְדַבְּרוּ יָפֶה, בְּנְעִימוּת וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ!

וְכָאן אָנוּ צְרִיכִים לַחֲזֹר לִתְחִלַּת דְּבָרֵינוּ: "וְשִׁנַּנְתָּם **לְבָנֶיךָ**", אֵיךְ? "**בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ**" – אֵיךְ שֶׁאַתָּה בַּבַּיִת, אֵיךְ שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מִתְנַהֵג, אִם הַיֶּלֶד יִרְאֶה שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ יָפֶה וּמְדַבֵּר יָפֶה, הַדִּבּוּר שֶׁלְּךָ מְנֻפֶּה בְּי"ג נַפָּה – מִמֵּילָא זֶה עוֹבֵר אֵלָיו!

עִנְיַן שֶׁל י"ג נַפָּה, מָצִינוּ אֵצֶל מְנָחוֹת, שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת סֹלֶת מְנֻפָּה, אֶת הָעֹמֶר שְׂעֹרִים צָרִיךְ לְנַפּוֹת בְּי"ג נפות, וְכָךְ צְרִיכִים לְנַפּוֹת אֶת הַדִּבּוּר – י"ג פְּעָמִים.

וּמָה הָרֶמֶז בְּי"ג נַפּוֹת דַּוְקָא? לְכְאוֹרָה מַסְפִּיק אֶחָד, שְׁתַּיִם, שָׁלֹשׁ, מַדּוּעַ כָּל כָּךְ הַרְבֵּה? [אוֹפִים חַלּוֹת, מְנַפִּים אֶת הַקֶּמַח שֶׁלֹּא יִהְיוּ תוֹלָעִים וְכוּ', וְכִי צָרִיךְ שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פְּעָמִים?].

הַסּוֹד הוּא, כִּי זֶה מְרַמֵּז עַל י"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, וְכֵן י"ג מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶן, הַיְנוּ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְדַקְדֵּק שֶׁהוּא מְדַבֵּר, שֶׁיִּהְיֶה לְשׁוֹן דִּבּוּרוֹ מְנֻפֶּה הֵיטֵב, שֶׁיִּזָּהֵר הֵיטֵב הַאִם מַה שֶּׁהוּא יַגִּיד עַכְשָׁו זֶה בְּסֵדֶר עַל פִּי **הַתּוֹרָה** – שֶׁלְּזֶה רוֹמֵז י"ג מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶן, וְעִנְיַן שֶׁל י"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים רוֹמֵז שֶׁיִּהְיֶה כָּל דִּבּוּרְךָ **רַחֲמִים** וַחֲסָדִים, וְלֹא דִּינִים וּקְלָלוֹת!

כַּמּוּבָן, צְרִיכִים תָּמִיד סִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא וּתְפִלּוֹת שֶׁלֹּא יִהְיוּ מַשְׁפִּיעִים מִבַּחוּץ, אֲבָל אִם מִתְאַחֲדִים בְּיַחַד, וּבִפְרָט קְהִלָּה קְדוֹשָׁה, וְעוֹשִׂים אֶת הַכֹּל "**כְּדֵי שֶׁהַמַּחֲנֶה שֶׁלָּנוּ יִהְיֶה נָקִי**", בִּבְחִינַת (דְּבָרִים כג, טו) "וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ", שֶׁזֶּה 'מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל', שֶׁהוּא 'תְּלָתָא פַּרְסֵי' – ג' הַתְּפִלּוֹת – מַחֲנֶה הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁזֶּה מַחֲנֶה שֶׁל תְּפִלָּה, **אֲזַי אָז – כַּמּוּבָן – הַיְלָדִים שֶׁגְּדֵלִים בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כָּזֶה, גַּם הֵם יִהְיוּ קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים...**

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה בֶּאֱמֶת לִהְיוֹת מְקֻרָבִים לְצַדִּיקִים, לְקַבֵּל מֵהֶם אֶת קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר, לָדַעַת מַה זֶּה דִּבּוּר קָדוֹשׁ, וּלְקַיֵּם אֶת זֶה, לְהַכְנִיס אֶת פִּינוּ בְּתוֹךְ דִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים תָּמִיד, וְעַל יְדֵי זֶה נִזְכֶּה בְּעֶזְרַת ה' לְגָרֵשׁ אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְכָל אֵלּוּ שֶׁרוֹצִים לְהִתְגַּבֵּר מִנֶּגֶד, וְנִזְכֶּה בְּעֶזְרַת ה' שֶׁיִּתְגַּלֶּה כְּבוֹד שָׁמַיִם בְּכָל הָעוֹלָם, וְיָבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וְתִהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לע"נ האישה הכשרה הצדקת
מרת חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע"ה, ולע"נ הרה"ח ר' בנימין ביניש בן ר' יחזקאל שרגא ז"ל

להצלחת בנימין בן אהרן נ"י וכל משפחתו, ולהצלחת ליאור אורי בן אלישבע נ"י וכל משפחתו, וכל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ"י
הילד ישי בן סילקא יעל נ"י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ"י
נעמי מרים בת חוה תחי'
סילקא יעל בת אביבה תחי'

ולע"נ ר' שלמה חנוך חרש ז"ל בן ר' ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע"ה, ר' יעקב דוד בן אברהם ז"ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע"ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט"א. לע"נ אליעזר שלמה ז"ל בן בנימין שיבלחט"א. לע"נ אהרן בן שלמה ז"ל. והילד יהונתן ז"ל בן אושרה דינה תחי'. ולע"נ מיכל רונית ע"ה בת שרה ויצחק.

וכן לעילוי נשמת האשה הכשרה מרת סיון בת אליהו ע"ה
[נדבת בנה נחמן נתן נ"י]

***

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון "אשי ישראל" בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

***

לתרומת עבור הגיליון - לרפואה, הצלחה וכדו', ניתן לפנות לטלפון: 052-7691732

***

כנסו לאתר 'ברסלב שלי' breslevsheli.co.il